

Лезги газет

Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чал хуъх!

1920-йисалай акъатзава

N 48 (11005) хемис 2-декабрь, 2021-йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

Шиклар яъни - Кудрат АЛИЕВ

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

27-ноябрдиз Махачкъалада, тарихдин “Урасат-зитарих” паркунин актовый залда “Лезги газетдин” 100-йисан юбилей шад гъаплара къейдна. Редакциядин колектив тебрикунин мургаддалд иниз неинки лезги яратмишнардай интеллигенциядин, илимдин, СМИ-дин векилар, государстводин деятелар, министрар, алимар, муаллимар, гъакл республикадин жуъреба-жуъре чаларал акъатзавай газетрин реъберар, милли прессадал рикл алай ксар атанвай. Газетдин асиридин юбилейдин мярекатра иштиракун, редакциядин коллектив тебрикун патал Москвадай, Ярославлдай, Ставрополдай, Харьковдай ва масанрайни чи газетдин амадагар-дустар хтанвай. Мярекатдиз агакъ тавунвайбуру, и кардин себебарни къалурна, чинин векилар рекъе тунвай. Им еке ихтибарлувал, гъуърмет тирди чна аннамишзаша. Чеб вири сагърай! Важиблу мярекатда абуру чун саймишна, агъмишна, чими ва хъультул келимайраплди чи риклерин шадвал кутуна. Къилинди, чун са халкъ - са хизан, чна къилиз акъудздавай карни баркаллуди, юбилей - им чи вири халкъдин сувар, газетни чи халкъдин руъгъдин девлет тирди къалуриз алакъна. Ихътин баркаллу крара чи халкъ гъамиша эвелимжи жергейра авайди тестикъ хъана.

Мярекатдал сифте гаф рахай “Лезги газетдин” къилин редактор Мегъамед ИБРАГЫМОВА къейд авурувал, 2020-йисуз, газетдин 100-йисан тамам хъунин юбилейдиз талукъарна, къиле тухуз клан хъайи мярекатар, дуныядиз акъаттай коронавирусдин түгъвал себеб яз, акъазаруниз мажбур хъанай. Түгъвалдин лепе, аллатай иисав гекъигайла, иссята зайнф хъанватали, гъалар тамамдаказ пайгардик ахъкат тавунвайвилляй, мярекат республика-

да къабулнавай къетли серенжемрал амал авуналди къиле тухвана...

Мегъамед Ибрагымовича мярекатдин иштиракчийриз вичин ва редакциядин колективдин тъварунихъай сагърай лагъана, газетдин тарихдин чинриз сиягътна, газет къе авай гъалдикай, еридикай, тираждикай ражана.

- Къенин мярекат къилди са газетдиз талукъди туш. Ам вири лезги халкъ патал важиблу вакъия я, гъыкъ хъи, газет, информациядин виридалайни къилин такът (рупор) яз, халкъдин къулгульгъда ава. Хайи чалал акъатзавай газетди 1920-йисуз “Советрин Дагъустан” тъвар алаз дуб эцигна. 1928-йисалай ам лезги чалал акъатз гатъунна. Адалай гуъртуниз ам “Дагъустандин кесибар”, “Цийи дүнья”, “Социализмдин пайда”, “Коммунист” ва 1991-йисан августдилай “Лезги газет” тъварар алаз чандай акъатна. Заз къе жуъреба-жуъре иисара газетдин къилин редакторишин везифаяр тамамарай, Дагъустандин милли журналистика, лезги публицистика вилик тухуник чехи пай кутур ксарин тъварар еке гуъртедивди къяз ва абур рикл хиз къланза. И иисара газетдин 11 касди (серьене тирвал еке бандердилай абурун виридан экъу къаматтар акъавзай) реъбервал гана. Инъе абур: Гъажибег Гъажибегов, Зияудин Эфендиев, Исмаил Вагъабов, Гъажи Алиберов, Къази Къазиев, Имамудин Апаев, Агъмед Агъмедов, Зейдуллагъ Тагъиров, Агъарица Саидов. 2017-йисан январдилай, Аллагъдин къадардалди, за-Ибрагимов Мегъамед Ибрагимовича - “Лезги газетдин” къилин редактордин везифаяр къилиз акъудздавай. Эхиримжий иисара, тираждал гъалтайла, Дагъустандин СМИ-рин арада “Лезги газет” 1-кадал ала, - къейдна М.Ибрагимова.

Гуъртунлай ам газетдин печатдин изданийн галаз гъа са вахтунда электронный къайда (версия) къилиз акъудункай, гъакъни тамамарздавай маса

проектрикай, соцсетра авай чинрикайни ражана.

- Газетди, къилди къачуртла, “Хайи чал хуън” проектдин сергъятра аваз аялар патал лезги чалал ктабар чапзава. Чна гъар иисуз лезги чалай къве олимпиада къиле тухуза. Абуруку сад редакцияди Каспийск в Махачкъала шеърринг мектебра къелздавай аялрин арада тешклизава. Мукуъдини - “Леки” фондунихъ галаз санал Кыблепатан Дагъустандин районрин мектебрин аялрин арада къиле тухуза. Чахъ диндиз талукъ конкурс ава. Газетдин чина диндиз талукъ рубрика кардик ква. Ана чапзавай мақъалайрин бинедаллаз конкурс къилиз акъудиз 3 лагъай иис я. И рубрикадик къил кутурди къенин чи мярекатда иштиракздавай, пак Къуръандин аятрин манаяр лезги чалаз таржума авунвай Ямин гъажи Мегъамедов я. Къевдай иисуз, Аллагъдин умуд кваз, чна газет къелздавайбурун арада Умрадиз путёвка къуъвадайвал я, - алава хъувуна къилин редакторди.

М.Ибрагимова газетдин са жерге ма-са агалкъунрикайни куърелди лагъана. 100-йисан юбилейдин сергъятра аваз “Дагъустан” ктабрин издательства “Асиридин рехъ” тъвар алаз ктаб чандай акъатнавайди раиж авунихъ галаз сад хъиз, и кар къилиз акъудуниз къумек гунай РД-дин информациядин ва печатдин министрдин везифаяр вахтундли тамамарздавай У.Г. ГЪАЖИЕВАЗ сагърай лагъана.

Умаросман Гайбуллаевича редакциядин коллективдиз, санлай вири лезги халкъдиз лишанлу вакъия тебрикна, халкъдихъ зурба агалкъунар ва редакциядин коллективдиз абурукой къыдай мумкинвал хъун алхишна.

- 100-йисан гъам инсан, гъам печатдин издание патал тимил вахт туш. “Лезги газетни” камаллу агъсакъалдин яшдиз атанва. Асиридилай гзаф девирда хайи

Лезги студия

“Лезги газетдин” Дағъустандин культурадин ми-нистерстводин пресс-къуллугъди хабар гайвал, Москвада авай Б.Щукинан тъварунихъ галай театр-дин институтди къведай иисуз лезги актерар гъа-зурдай студия ахъайдайлал я. Театрдин институт-дин ректор Евгений Князеван гафаралди, вузда жуъреба-жуъре йисара гзаф къадар дағъустанвири къелна.

“Исътда чна Лезгийрин Сттал Сулейманан тъварунихъ галай госмуздрамтеатрдиз артистар гъазурун патал абитуриентар къабулзава. И квалах театрдихъ галаз сих алакъада аваз къиле тухуда. Чна алакъунар авай, чинин мумкинвилер театрдин искуствоа ахтармишиз къланзавай лезгийриз чи студиядик экчун теклифзава”, - къейдна К.Князева.

Уълквидин къилин вузрик сад тир Б.Щукинан тъварунихъ галай театр-дин институтда ахъайнавай лезги студиядиз чинин яшар 17-йисалай тимил тушир 10 кас къабулда. Чирвилер “Актервиллин искуство” пешекарвиял гуда. И карди милли театрдин жегъиль къуватар къабулдай мумкинвал гуда.

Нумрадай къела:

УМУР

Ам къанихвални хаинвал я

Коррупция инсаният арадал атай дэгъ заманайрилай, гъич тахъайтла, дульньядал сад лагъай государство тешкил хъайи де-вирилдилай ава. Якъиндиз лугъуз жеда хъи, государствоин сагъламвал ана коррупция авай гъалдилай, коррупциядин гъал лагъайтла, обществода руъгъдин, марифатдин, алакъадин михъивилин дережадилай аспуя.

► 4

САГЪЛАМВАЛ

Тади гъалда ахтармишда

...Гила инсандин бедендик түгъевал квани-квачни чирун патал 10-15 декъикъа лазим къведа. Ида, гъелбетда, духтур-риз екес къумекда - неники азарлу хънвай, гъакъни азарлудахъ галаз алакъа хъайи вири ксарин гъакъиндайни тади се-ренжемар къабулдай мумкинвал гуда.

► 5

ЭКОНОМИКА

Туристриз - Цийи рехъ

28-ноябрдилай Махачкъаладин агъ-лийривай ва мугъманриеай ракъун рекъин “Дербент - агъзур ххетрин шеър” цийи сейрдиз физ жезва. Дағъустандин меркездай экскурсияр къиле тухузвай чкадив абур шеърринг арада къекъвездвай поездри агакъарда.

► 7

ЭДЕНБИЯТ

Эхиз женин бязи крар?..

Ажайиб кар я, зун гъаурда гъатзавач, вучиз Дағъустандин писателрин Союздин общественный организация тир районрин лезги писателрин Союздин отделениеирихъ галаз са журединни къвалах тух-ваначтла, гилани тухузвачтла (я районра адахъ вичин отделениярни авач эхир).

► 10

ХАБАРАР

Къвалер эцигдайла...

Пешекарри къейдзавайвал, ихтиярар гузай чаар-цларар галачизни эцигунар къиле тухуз жеда, амма ихътин дульшувьда объект жуван хусусият я лагъана регистрация авун ва инженерный сетрик кутун чедин акъвазда. Гъавилляй эцигунирихъ, архитектурадихъ, коммунальный сетрихъ галаз алакъалу РФ-дин малукъ къануранал амал авуниз сифте нубатда фикир гун ге-рекя.

► 12

СПОРТ

Абас Исрафилован экъу къаматдиз баҳшна

Алатай вацран эхиримжи къее юкъуз Мегъарамдухъурин районда, ДАССР-дин 100-йисан юбилейдин сергъятра аваз, асер-интернационалист, Советрин Союздин Игит Абас Исламович Исрафилован экъу къамат рикл хъунин лишан яз, жаванрин арада азаддаказ къуршахар къунай республикадин дережадин турнир къиле фена.

► 15

► 8

Пайдах хкажна

Махачкъаладин гъульнуун портуна сергъятар хульдай "Расул Гъамзатов" гимидал Россиядин ФСБ-дин органрин сергъятар хульдай гимириин ва кетеррин пайдах хкажуниз талукул мярекат кыле фена. Ана Дагъустандин Республикаидин Къил Сергей Меликовани иштиракна. Идакай чи редакциядиз региондин рельбердин пресс-къуллуугъуди хабар гана.

- Дагъустандин машгүр рухвайрин чешнедалди акъалтзавай неслилар ватанпересвилин руьгъдаллаз, хайи чилихъ рикъ куз вердишаруниз күмек гузай ихътин мярекат хъсан адет я,- лагъана Сергей Меликова.

"Сергъятар хульдай гимирииз Социализмдин Зегъметдин Игит Расул Гъамзатован тъвар гуни чи сергъятар хульдайбурунни дагъустандийрин арада мянъкем алакъаяр авайвиллин гъакъиндайд шагъидвалзва. Им гъакъчи зурба шаирдиз, адан яратмишун-риз ииизвай гъульметни я. Россия-

дин сергъятар хүн патал чинчарни къайиф татай Россиядин Игитрин - пограничник Радим Халикован, старшина Мухтар Сулейманован ва ст.сержант Абдулхалик Къурбанован тъварарихъни республикада авай гимирияр янава", - лагъана Сергей Меликова, сергъятычирхъ элкъвена.

Къейд авурвал, сергъятар хульдай еке гими Махачкъаладин портуна амукуда.

Россиядин ФСБ-дин сергъятычирин Дагъустандин управленидин начальник Андрей Карпенкоди лагъявал, портуници цийиз хканвай гимири улькведин къибледин сергъятар мянъкемдиз хульдай.

Дагъустандин Республикаидин Гъукуматдин Председателдин заместитель Мурад Къазиев РД-дин илимдин ва образованидин министерстводин экономикадин, финансрин ва конкурсрин управленидин на-

"Альтаир" центр эцигда

чальник Марат Абдулгъамидовахъ галаз санал бажарагълу аялрин "Альтаир" центр эцигун патал чара авунвай чилиз килигиз фена. Идан гъакъиндайд редакциядиз РД-дин илимдин ва образованидин министерстводин пресс-къуллуугъуди хабар гана.

Ведомствода къейд авурвал, республикадин Къили бажарагълу аялар жагъурунин ва абуруз күмек гүнин карда къилин роль къугъвадай Центр патал Тарки-Тау дагъудин къва-

ларив гвай РД-дин Къилин резиденция ва 14 гектар чил вахкана. Идан гъакъиндайд талукул тапшуругъудал къул чигунва ва РД-дин Гъукуматди къелдай корпусдин ва 240 кас патал общежитидин проектар гъазурзва. Дараматар къведай ийисан сентябрьдиз ишлемишиз вахкудайвал я.

"Альтаир" центрада гъар ваца 200 аялди пулсуз къелд. Абурухъ галаз тарсар илимдай, искусствводай ва спортдай тухуда. Центрадиз бажарагълу аялар вири районрай ва шегъеррай хъядя.

Сейфуллагы Керимован - 100 йис

Халкъдин руьгъдин чирагъ

Абидин КАМИЛОВ,
РД-дин культурадин лайихху
работник

Дагъустандин музикальный культура вилик тухунник еке пай кутур чи баркаллу районэгъли, РСФСР-дин искусствоирин лайихху деятель, ДАССР-дин халкъдин арист, машъур композитор Керимов Сейфуллагъ Асадуллаевич дидедиз хыйидалай инихъ 100 йис тамам хъуниз - лишанлу вакъиадиз талукъарна, аллатай гъафтея Ибадуллая Тагъирован тъварунихъ галай райондин культурадин дараматдин чехи запда еке мярекат кыле фена. Ам Стәл Сулеймановский райондин культурадин отделди аялрин музикальный школадин колективдихъ галаз санал тешкиннавайди тир.

Мярекат Россиядин халкъарин адетдин культурадин центрадин директордин заместитель, Дагъустандин культурадин лайихху работник Яргымедова Яргымедова ачухна ва кылени тухвана.

Машгүр композитордин умурдин ва яратмишунрин рекъяй аялрин музшколадин муллар Найла Мегтихановади күрүр сүльбетна.

Ахпа сөйнө ДМШ-дин мулларин ва аялрин ихтиярда туна. Аялрин

хорди "Дагъустандин дагълар" мани (дирижер - Расул Абдулкебиров) устадвилелди тамамарна. С.А. Керимова къиенвай лезги халкъдин авазрикай ибарат тир попурри ДМШ-дин халкъдин аллатин ансамблди (дирижер - Мусаиб Сейфуллаев) риклера шад гъиссерив лепе гуз тадайвал тамамарна.

И цаарарин авторди композитордин 100 йис тамам хъуниз талукъарна къиенвай "Куредин билбиль" шири Амина Наврузалиевади устадвилелди къелна. Аялрин дестеди (квартет-ди) тамамарай "Къизилдин зул" (шайр

Сажидин) мани, С.Керимова Алирза Саидован чалариз къиенвай "Фатима" Динара Абдулазизовади тамамарна, гъакъни и школадин муаллим Расул Абдулкебирова лагъай (шайр - Забит Ризванован чалариз мани теснифайди - гъевескар композитор Майина Абдулмуталибова я) "Ша лагъ на ярдиз" мани еке күшвиледи къабулна.

Райондин культурадин отделдин гъевескар артистри чехи композитордин 100 йисан юбилейдиз бахшнавай шадвилин мярекат мадни гурлу авуна.

Коронавирус: Эхиримжи рекъемар

РД-дин Роспотребнадзордин делилралди, 1-декабрьдиз Дагъустанда коронавирус акатайбурун къадар 61 499-дев агаънавай. Эхиримжи юкъуз коронавирус акатай 176 кас дүздал ақъуда.

Гъса ва хутунда дуктурилай начагъ хъай 56 790 кас (эхиримжи юкъуз - 210) сагъар хъийиз алакънава. Санлай къаучурла, республикада 3 328 716 кас ахтармишнава. 4020 кас, амайбурукай чара авуна (изоляция), къвалера ава. Дагъустанда коронавирусдик 2965 (эхиримжи юкъуз - 13) кас къена.

Къилин редактордин гаф Чехи са хизан я!

Мегъамед ИБРАГЫМОВ

27-ноябрьдиз Махачкъалада кылье фейзи "Лезги газетдин" 100 йисан юбилейдин мярекатдихъ редакциядин коллектив патал еке метлеб ава. "Лезги газет" - им чна къалахазавай адетдин са идара туш. Ам чи вири халкъдин дамаха! Къизизвай гъар са чинив, гъиле къаззвай гъар са проектдив чун рикъ газэгчизава. Вучиз лагъайтла, чаз чи къвалах газа къланзана ва чна чи хиве гъыхын жавабдарвал аватла, гъиссизава.

Юбилейдин мярекатдихъ вири лезгияр, дагъустанвияр патални чехи метлеб ава. Ам халкъдин умуми сувар я! Икътиирди межлисдин иштиракчыри, чаз къени кваз жуъребажууре ульквейрай, шегъеррай къвезвай зенгери, къхизвай телери тестикъарзава.

Авайвал лагъайтла, чахъ юбилейдин мярекат маса къайдада, яни мадни гегъеншдиз тухудай ниятар авай, амма коронавирусдин тъгъуынди ахътин мумкинвал ганач. Санлай къаучурла, зи фикирдади, мярекат хъсандиз кылы фена. Икъи неинки са за, гъакъни юбилейдил гъузъуниз заз зенгер авур цүдрандил иштиракчырини фикирзава.

За мярекатда иштиракай ва аниз къведай фикир аваз, амма мумкинвал тахъай вири ватанэгълириз - гъукумдин, жемиятдин векилриз, алимриз, шаирриз - вириз редакциядин колективдигин тъварунихъай рикъин сидкъидай сагърай лугъузва.

Мярекатда Докъузпара райондин кыл Мегъамед Шамиловалай гъейри, амай районрин къилеривай, гъайиф хъи, иштиракиз хъанач. Абурукай бязибуру чипайвай къвез тежедайдакай заз виликамаз хабар ганвай ва юбилейдин администрациядин векилар рекъе тунвай. "Лезги газетдин" юбилейдин межлисдин вири районрин къилери, Дагъустандин Халкъдин Собранидин вири депутатти, чепел "халкъдин" тъвар алай шаирри, писатели, артистри иштиракнайтла мадни хъсан жедай. 100 йисан юбилей тир эхир!

Юбилейдин мярекатдала газа газа къланзавай юлдашар мадни авай. Амма бязи шартлар себеб яз, къилди къаучуртла, межлис тухун патал чара авунвай вахт күтъягъ жезвайвилай якъиизиз къланзавай.

Чавай гъакъни анал редакциядиз чайрилай къхизвай штатдик квачир мухбиррин лайихлувилерни къейд ийиз хъанач. Абурукай лагъайтла, садин къведай ва, саки 100 касдив агаъна ава: Къиблепатан Дагъустандин районрилай эгечнана, республикадин са жерге шегъеррал, Хасавюрт райондал къведалди. Декабрдин ваца, Аллагъди гайтла, чун районриз мугъман жеда ва газетдикъ галаз алакъа хъзвай мухбиррихъ галаз гурушшар кылы тухуда, абурув грамотаяр, бязибурув юбилейдин медалар вахкуда.

Юбилей къеъдизавай ийиз ФЛНКА-дин президент Ариф Керимовани адад хва, "Национальное возрождение" фондунин президент Токай Керимова хайи чалал акъатавай газетдин редакция патал вижевай савкъат авуна: чун авай мертебадин дегълиз цийиклә түкүлүр хъувун патал 900 ағъзур манат пул серфна. И такъатрихъ чна редакция авай гъавада ремонтдин къалахар кылы тухвана ақъалттарнава. Заз абурув мад сеферда сагърай лугъузва.

Редакциядихъ галаз фадлай алакъаяр хъзвай архитиби Альберт Эмиръаева лагъайтла, "Лезги газетдин" музей арадал гъунин карда пулдин күмек гун фикирда къунва. Къуй вичин мумкинвилерни берекатар мадни пара хурай!

Юбилейдин мярекатдин сергъятра аваз чна редакциядиз чепелай алакъдай күмекар гузай са жерге юлдашрив "Лезги газетдин - 100 йис" медалар вахкана. Абурукай и нумрадин 8-чини гегъеншдиз раханва. Медалриз лайихлую хъанвайбурун арада мадни ФЛНКА-дин президент Ариф Керимов, РД-дин Халкъдин Собранидин депутаттар тир Имам Яралievни Мурадхан Хидиров, "Просвещение" фондунин президент Магъмуд Абдулкеримов, Стәл Сулейманан райондин кыл Нариман Абдулмуталибов, "Димитров Кабель" ООО-дин регъбер Шагъыл Асаханов, жемиятдин машгүр деятели Мамед Абасов, Каспийск шегъердин администрациядин депутаттарин собранидин председатель Абдулвахид Жаватов, медалдин автор Гъасананъусен Абдулжелилов ва са жерге масабур ава. Абурув шабагъар идалай къулухъ кылы фидай мярекатрал, гурушшарл вахкуда.

Юбилейдин мярекатдиз къвез тахъана, гурушшарлай редакциядиз табрикдии телер ракъурнавайбурун арада Дагъустандин тамарин майиштадин Комитет, Дагъустандин гуманитарный колледж, РД-дин Санкт-Петербург шегъердин меденитетдин ва динрин тариҳидин музей ва маса карханаяр, къилдин касар ава.

Заз мад сеферда абурув ва гъакъни газетдин юбилейдин мярекатдиз Дагъустандилай къецепатай хтай стхайриз (Москвадай, Ярославлдай, Ставрополдай, Харьковдай) сагърай лугъуз къланзава. Чун вири чехи са хизан я!

Нариман ИБРАГЫМОВ

Аял вахтарилай чаз чир хъайи адетар, крап, амалар, къанунар гзаф я. Абурукай, зи фикирдалди, къилинди хизан вине күн, чехи несилдин гъакъындай къайгъу чуугун, диде-бубадин гаф чилел эциг тавун, абуруз гъуремет авун тир. Идахъ галаз сад хъиз, чна къаттузтай, чаз аквазвой хы, чехи бурни аялриз зегъметдин, ахлақындин, марифатдин, жуван бинеяр, хайи чил, Ватан клан хъунин тербияни гуз алахъзайвай. Амма алай вахтунда чи улькведенин майданриз США-дин, Рагъакъидай патан яшайишдин лап зиянлу төгерекатрин, алақайран тереф хузвай ксар, гъакъанбурни туш гъя, РФ-дин Госдумадин бязы депутаттар, журналистар, адвокатар, политологар акътнава. Чеб хизандин бинеяр, аялрин итижар хузвайбүр хъиз къалуриз, абуруз чи мягъкем хизан таъвай мисал ийидай, веледарни диде-бубаяр сад-садаз акси акъвазардай законар къабуллиз таз алахъзайва.

Чи къелзайбүр дульзгүн гъавурда гъатун патал и кардикай галай-галтайвал ахъянин. Икк, 2019-йисуз РФ-дин Госдумадин депутат Оксана Пушкинади депутаттар "Россияндин Федерацияндин хизандин яшайишдин" закондик проектидихъ галаз танишарна. И проект түккүүриз азас адвокаттар тир Мария Давтяна, Алексей Паршина ва дишельлийрин ихтиярар зулумдикай хузвайды тир феминистка Алена Половади күн-

рүз гөгъенш рекъер ачухазва, яни хъел авайда валай къаюмвилин ва гъузчилини идайриз фитнедин хабар гун, зенг авун бес я, ви хизан гъя фитне ахтармишавайбурун "зулумдик" акатда.

Чаз центральный телеканалприн передачайрай, теле-шоурай къаюмвилин идайриз къуллугчийри, са законрални амал тийиз, чипи хуш акун тавур диде-бубайривай гъыккى аялар къакъудзаватла, абуруз интернатриз, дэтдомриз ракъурзуватла, аквазва. Ахпа къвалерни къакъудзава, пуларин иесивалини ийизва. Бици аялар маса гузай дульшувшарни жезва. Эгер винидихъ тівар къунвай заңондин проектдиз рехъ ачухайтла, ихътин дульшувшар гъар са шегъерда, хувере, гзаффурин къвалера хъун мумкин я.

Гъеле къабул тавунвай законди аялризини, гъузчилини, къаюмвилин организацийни ала兹 хъиз ихтиярар гузва. Эгер аялди диде-бубадик таҳсир кутавай арза къайтла, са рахунни алачиз, органрин векилар къведа, арза ахтармишиз. Месэладай къил акъуддалди, аялар диде-бубадивай чара ийидай. Эгер гъуль и кардиз акси акъвазайтла, адакайни гъиле-гъиль аваз "зулумкар" ийидай. Аялар маҳсус идараиз тухуда ва са арадилай абуруз маса хизан жағыурда. Гъатта сүддин къарарни аваҷи.

Аялрин ихтиярар хъунин къайгъуда авайбурун законди гъя аялрин яшайиш, пакадин югъ фикирдай акъуднава. «Зулумдик» акътнавай аялриз диде-бубайрихъ, гъульвъз паҳаъ галаз баришугъ, меслят хъежедай мум-

Хизандиз акси гъужумар

мек гана. И проектдихъ галаз таниш хъайи хейлин депутаттик, диде-бубайрин къурулушрик, диндин векилрик, ватанпересвиилин организацийрик, хейлин регионрин жемятрик къалабулух акатна.

Кардин гъавурду авайбуру Оксанадин и проектдиз "ювенальный закон", "ювенальный террор" лугъузва, яни хизандиз акси заңон. Хизан террордик кутавай проект.

Чаз малум тирвал, алай вахтунда гъя США-да, Рагъакъидай патан ульквейра хизандин гъакъын бинеяр барбатызы. Я ахлақындин, я марифатдин, я зедебин къанунрал, адетрал амалзамач. Арадал гъанвай гъя ювенальный къайдайри халис хизан арадал гъуниз манийвалзы. Оксанадизни, адан терефдарризни, чеб хизанды зулумар авунин (итимди - папаз, диде-бубайри аялриз) вишлик пад къазвай ксар яз къалурналди, Россияндин яшайишдани гыч чи адетрихъ, къанажағъидыхъ, къанунрихъ, зедебихъ галаз къан тийизвай законар тваз къланзы.

Абурун гафарадлы, Россиянда къвалин зулумдиз рехъ гүнин сергъяртал саданы амалзатвай. Гъавиляй винидихъ къейд авунвай закондин проектни къабулун чарасуя я. Эгер Госдумадин депутатри ам къабулайтла, крап лап чуру патахъ элкъведайдал шак алач. Диде-бубадиз, муаллимдиз, чехи стхадиз, вахаз, имидиз, халудиз, халадиз надинжвал авур, лагъай кар къилиз акъуд тавур, школадиз төфизвай, кел тийизвай, зиянлу крапал машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ галаз сес хажна рахайтла, им психологиян зулум я къван. Эгер аял йифиз күнчедиз, машъулардай чакыриз ракъур тавартла, им адан азадвал зулумдик кутун я къван. Эгер на аял чиркин къапар чуухузыз, къвал къакъажиз машъул жезвай аялдиз гъарайдай, гъвчай хътин жаза гудай, адавай истемишдай ихтиярар амуқьдач. Эгер вун аялдихъ г

Коррупция Ам къанихвални хаинвал я

Абдулафис ИСМАИЛОВ

Алай девирдин дүньядин гъалар, инсанрин мурадар, гъерекатар веревирд ийидайла, зи рикелдерин метлеб квай күгнене са гъадиса-къиса ххвэзэ.

Аллагы-Таалади темяйкарвал авур Адам женнэтдей Чилерал акъудна: къүй, зөгмөт чигуна, вичиз ризки битмишариз яшамиш хъурай. И кыл, а кыл авачир баябан чилел Адама, күтэндик къве яц күтүнна, цан цаз эгечина. Са югъ, къве югъ - къульверрин гъа са хвал къуна физва Адам, элгъен тийиз, гъа са патах. Адамаз къульвер гъик къарагъарна къандатла чиран патал Аллаяды Чилерал Жабраил малайре къе туна. Инсандин сүртедиз ъаънавай малаик, лишан яз са чехи къванни вилик эцигна, Адаман къаншарда акъвазна. Цан цазвайди вичив агаъйла, малаикди лагъана: "Акъваз, Адам, и къванцелай аних зи чка я. Вун къулухъ элкъульгъ!" Чилин девлетрихъ вичелай гъейри мад са иеси хъунал Адам рази хъанач. Акътана ам чурууцыд, инсандин сүртеда авай малаикди халас гъатна къуршара. Акатна ам кланик. Чилел ярхарнавай Адама, вич магълуб хъанвайлиизни килигтавна, малаикди эцигнавай къван къвачел эцягыз-эцягыз, са тилим яргъал ийиз, вичин чка са чиб къван хъайтлани гзафариз алахъязавай. Гъа икъ, къульверрин пъар са хвалан и къилени а къиле, малаикди эцигнавай сергъятдин къванерал гъалтиз, са чиб чил патал къалмақъал акъудиз, Адамаз ризки битмишариз чир хъаналда, лугъузва гъадисада.

Им и гүзел, мублагъ дүньядал хъайи сад лагъай чурууц тир жеди. Адан себебни инсандын ата-бубайрин буба Адаман къанихвал хъана. И чурууц Аллагы-Таалади вичи халкънавай, сад хътин ихтияр авай вири бендейриз хъурай лагъана ганвай чил, чилин няметар патал инсандин къанихвали арадал гъана. Гъа девир - къенин девир: чурууц давам жезва. Са пата - гъахъувал, мұкъум патани - пичи нефс. Эхир авачир женг.

Аллагыдин къанунариз, гъахъувалин истемишунлиз акси тир къанихвал "тухарун", клан квачир пичи нефс ацурун патал инсанди агъзур йисарин девирда гъар жуьредин рекъер, багъаяр түкъурнава. Дүньядин вири ульквейра чкъланвай коррупция а рекъерикай сад я.

Коррупция инсандын арадал атай дегъ заманайрилай, гъич тахъайтла, дүньядал сад лагъай государство тешкил хъайи девирдилай ава. Якындин лугъуз жеда хъи, государстводин сагъламвал ана коррупция авай гъалдилай, коррупциян гъал лагъайтла, общество рұйғын, марифатдин, ахлакъдин михъивилин дережадилай аслу я. Коррупция, лишанар акъз, амма таквадай вирус хътин, государстводик ақатдай уъзъур я. Эгер вахтундамаз "вакцинация" тавартла, обществоин къилени къе коронавирусдикай саъбариз тахъайдан къилел вуч къевзватла, гъам къведа. Икъ тирди чаз дүньядин тарихдай аквазва.

Чи эрадал къведалди III асирда Карфаген дүньяда виридалайни девлетлу государство хъана. Ам виридалайни гзаф коррупция авай ульквени тир. Ина гъукуматдин лап чехи постарни пулдихъ маса къаҷуз жезвай. Гъа икъ гъукум чехи доходар гъизвай алишвириштал машгъул "олигархиядин партиядин" гъиле гъатна.

Ам анжак чин девлетар артухарунин къайгъуда авай, къецепатан ульквейрихъ галас гъамиша тарашичилдин дәвейиз экъечизавай. 27 йисуз къиле фейдәвейра (Пунические войны) Карфагендин девлетлүйри чин къушундиз эхирдал къван къумекар ганач.

Гъа са вахтунда къвердавай чехи ва гужлу жезвай Рим пачагъулугъ карфагенвиррихъ галас гъамиша тарашичилдин дәвейиз экъечизавай. 27 йисуз къиле фейдәвейра (Пунические войны) Карфагендин девлетлүйри чин къушундиз эхирдал къван къумекар ганач.

Дәвейдин эхиримжи йисуз дегъ заманайрин дүньяда машгъур хъайи бажарагъын полководец Ганнибал вичин къушунни галас Римдин патарив агаъйна. Ам шегъердад гъужум ийиз къвачин хъанвай ва Карфагендай къумек атунал вил алад агаъвазнавай. "Олигархиян партияды" вичин къушундив къумек агаъярнанч. Девлетлүйриз, чин ульквей мағълуб хъайтлани, хазиная чипив гумукъына клан хъана, гъисабзавайса жерге тарихчиди. Нетижя: римлийри гүзел шегъер Карфаген дарбадагъына, девлеттар тарашина, шегъерэгълияр лукъариз элкъурна, девлетлүйризни инсафнач, шегъер, алай чкани чир тежедайвал, чукъурна, чилиз, са набататни эхъяч тийидайвал, къел чукъурна. Коррупциян нетика.

(Къатлама)

Нариман ИБРАГЬИМОВ

Махачкъала-Дербент - улакъда акъахна зун. Салонда сад-къве чка бушзамай. Гъанрални инсанар ахцукалья, автомашин юзана. Зи къвалав жегъил гада, вилин квай къусридал къве дишегъли ацукалья. Яшар пудкъалай алатнавай хътинбур, дамах-чахмак авун давамарзай амалрай, раҳунрай "аватла и дүньяда са чун ава" лугъудай хътинбур. Абуру, салонда чун ава авач талгъана, ван алад арадал чин раҳунар вегъена. Сифтегъан ихтилатдай гъавурда акъурвал, абур меҳъьерик хъфизизай бур тир. Танишар абур тушир. И карни сада-садаз гайи суллар малум хъана. Дишегълийри сада-садаз меҳъьерик кылди хъфинин себебни ачуна. Чиргъ алай, шукъуль сес авайда (за азду вучиз ятлани Такибат тъвар гана) пандемиядикай, кылин чларар жегъилприн къайдада къватнавай, пъозарар, рацамарни рангарив безетмишнавай дишегълиди (Нурзара) меҳъерь мавлуд хъиз тухуникай багъана къуна.

Заз чир хъана хъи, дишегълийрин лагъальгъа рехъди давам жеда, кылни тъларда абуру. Белки, ахвариз фидатла лагъана, за вилер акъална. Гъинавайди я, дишегълийрин сесер мадни кевиз къвезва. Зун, къланзи-такланз, абурун ихтилатрихъ яб акулуниз мажбур хъана.

- Я къе-е - вичин шукъуль сес акъудна Такибата, - акунани ваз, чун мадгъик алдатмишнатла? Ягъусазар-р! - И гафада лап нифретди акъудна сивяй.

- Ни е, ярыш-ш?

Дердийрин пар

- Ни жеда къван, и чи гъукумдин къильевайбуру. Шумудра тикрарайди я, фан къиметар хаждач лугъуз. Ингъе хабарни авачиз хаждач къиметар.

- Валлагъ я - е-е. Са шумуд югъ вил за хтуп, 25 манатни вугана, түкъундиз рекъе тунай. Ам фу гвачиз хтана. "Фу амачирин?" - хабар къуна за. "Амай. Амма фан къимет къанни цүд манат хъанва, баде". Уърашар,- лап хъилевди лагъана Нурзара.

- Эхъ, эхъ, гъакъ я. Буханкадин са пай къван авай чулав фан къимет 36 манат авунва. Я къе-е, бес икъ алцурардани халкъ? Техиларни ульквела къламай къван авайла, - салонда авай инсанрални вил вегъена, малумарна Такибата.

- Валлагъ, чамма, чизвач вучдатла. Зи итимди гъамиша уъмуэр къвердавай хъсан жеда лугъуз тикрардай. Гила адад рикелай а гафар алатнавай хътиди я. Вучиз лагъайтла, уъмуэр четинди жезва.

- Жезва въе-е, хъанва лагъ ман. Къачун чи хизан. Чна гъар юкъуз къве буханка къаҷузва. Вацра фаз къве агъзур акъатзана. Къуд-вад агъзур коммунальщикриз гузва. Гъар юкъуз ишлемишавай сүрседиз - къад агъзур. Хийир-шийирдин мярекатар ацалттайтла, буржин къадай чкадал къевзват. Итимдин мажибни, чи пенсияни акъакъзайвади туш. Варцарапай къванни къизил балуғындин, икрадин, шишкабабдин дад акъаз жезвач.

- Нани лагъана гъа, икра, къизилдин балуғы! Абури низ акъазвайди я? Базардиз фейила, ваз абурун къиметар акунани? Лап гъа къизилдилайни багъя я...

- Гъабур тъуынмазди, зегъерламиш хъурай а азгъунар, халкъдин девлеттар тарашивай, - къаргъышна Такибата. - Раҳунайкай вучда къе-е, гъи патах къилгъайтлани, четин я. Вилкъидай, хтупар гъвчилбүр тирла, абуру, къенфет-менфет, игрушка-мигрушка вугана, алудзайвайди тир. Гила вилкъамаз чин хайи ийкъар мукъвал жезвайдакай, пишкешар виллив хъеввайдакай лугъуда.

- Валлагъ, чамма, вун гъахъ. Я аламат, гъа и де-вирдиз кутугайбури ячени. Лап пуд йисса-

авайдани тухуда вун түкъендиз, чизва эхир, бадеди, бубади въз лугъуда, түб эцигиз, заз и шейэр къаҷу лугъуз буйргуда. Аялар түш е-е, вундеркар я.

- Ам вуч гаф я къе-е? Гиперар яни?

- Гиперар-миперар заз чидач, вундеркар я ман, вири месэлайрин гъавурда авай.

- Гиперар лагъайла, дуҳтурри лугъузвайвал, гиперактивнияр ялда гилан аялар.

- Активнияр я, анжак чин иштягъар ацурдайла. Амай вахтунда темпелрин темпелар, кагъулар я.

- Мад аникай рахамир, чинди амаз, маса ван къведайбури туш. Яраб и дүнья гынинъ физватла? И чи гиперинни вундеркарин гележек гъихтиндид жедатла?

- Ам анжак Аллагыдиз чизва. За фикрэвайвал, а кар чи гъукумдин къиле авайбурулайни аслу я. Абуру халкъ клемваза. Я къе-е, зун гъич гъавурда акъазвач, газ, нафт, электроэнергия чаз къламай къван ава, абуру чара ульквейризни долларрихъ маса гузва, вучиз ятлани ужуз къиметрай. Европада агъзур куб газ 1500 доллардихъ маса гузва, чна абуру 250 доллардай. Ахпа - е, къе-е, коммунальный къуллугърай пулар гъар йисуз хажазава. Чун аквадай вилер авачир душманриз ужуздиз ахъязава. А чун алажазава. Вучиз эхир?

- Вучиз, вучиз? Вучиз жеда къван, чи олигархрин нефсер ацурун патал. Халкъдин девлетрин иесивал ийизвайлани, абуру тух тежедай аждагъанриз элкъевнава. Са шумуд югъ вилит итимхана къвализ, вирида экъульгъиз -

экъульгъиз. Заправкадал газдин къимет мад хажна лугъуз. Ибуру къиметар хажжунилай гъейри маса кар амайди тушни?

- Газни, бензинни халкъдиз гъакъ гъавая гана къланзавайди я. Инсафсузар...

- Э-э-э, лагъана гъа вунани. А виле-цам.

- Президентдин цүд манат къванни агаъннан вав?

- Э, агаънна гъа, хъсан лагъаначни на, цүд манат. Ам, жуван вилериз аквадалди, цүрун хъувуна. Руша "мехъерьик алукъдай са иер булушка къланзава, де чан" лагъана, пул картадай вахчуна.

- Гъа-гъа-гъа, - хъувуна Нурзар, - зи цүддан иесивал хчи авуна. Машиндиндиз са гъихтин ятлани часть герек хъанвалдай.

- Пүртла-пүртла хъана президентдин цүд агъзур, - хъувуна Такибатни. - Ваз ван хъанани, Голиковади лугъузвалдай, къведай йисан апрелдилай къвалах тийизвай къарин пенсияр цемъужуздай агъзурдалай виниз алуддалда.

- Цемъужуздай агъзурдалай?

- Ун, валлагъ.

- Чидач ман. Авунаитла, хъсан тир. Амма абуру гъамиша ихтигин кардикай виликамас хабарда. Пенсияр 3 процента хаждалда. Ахпа базарда шейэрдин къиметар пуд сеферда хажж жеда. Гилан гъакъ яхади я. А пулар чав агаъндали, шейэрнин къиметар цавариз акъатда.

- Дег лагъ, я къе, чавай вуч жеда? Чаз амукъзавайди, кисна, жуван сиве авайди гирнагъ авуна я. Аваивал лагъайтла, иесивал къазанмишдай газа рекъер ава. Къазанмишни ийизва бязибуру. Ваз чи шегъерда эцигнавай къван къвалар акъазвани? Къад гъавайринбур. Чи къичеяр, рекъер, гъятарни къаз машинирив ацанва. Ахпа пулар авачалда.

- Акъ я - е-е...

- Чи меҳъерьиз киллиг, чехи-чехи залра, вишералди мугъманризни теклифна, къурмишавай. Агъзур жуъредин хъурекарни гъизва суфрайдал. Ахпа са пай гадарава. Вучиз лагъайтла, газафур яшукъидиз конверт вегъена,

хъфизва. Иесияр лагъайтла, ахпа "чи меҳъерьик икъван мугъманар квай, чи меҳъерь флан залда къана" лугъуз, тарифар ийиз жеда. Вучзайди я ихтиян меҳъерьикай? Къиче-кучеда банкетный заларни эцигнава гъа...

- Коронавируси абурун ем атана хъи, валлагъ, атана...

- Куз-хъукъваз ава кесибар, мус залар ачуҳдай ихтияр гудатла лугъуз. Вун хъфизизай меҳъерь тъяна авайди я?

- Ресторанды жезвай хътинди я. Тівар рикеллама.

- Зун квай меҳъерь дачада авайди ялда. Вичи - чарадан.

- Я, я, валлагъ, чибур пара продвина түяр я. Лап къурай чкадайни къеж акъуддайбури. Заз ван хъана, залар агалнаамазди, бязибуру гъасята чин тъяратра да дачада межлисрин майданар түркүрна. Меҳъерьизавайбуруз интернеттайди чин майданар теклифи ийизва.

Хкемви машгъур духтур **Маршалдин дуст**

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Чи баркаллу мад са ватанэгълидикай чир хъайила, рикл шадвилив ацланвой за муштухудин хабар вирибурув агакъариз гъерекатна. **ЖАБИЕВ Азим Абдуризакьевич** - медицинадин къуллугъдин подполковник, фронтовик, медицинадин илимрин кандидат, РСФСР-дин лайиху духтур, Яру гъед, Ватандин дяведин 1-дережадин орденрин, са жерге медалрин, гъакл Ленинан къве ордендин сагыб тир маса кас-духтур чаз чидач.

Ам 1913-йисан 25-декабрдиз Самур округдин Хкемрин хъуре (Ахцегъ район) машгъур мадлар Абдуризакъян зегъметчи чехи хизанди дидедиз хъана. 1929-йисуз, Ахцегърин машгъур мектебдин 9-класс кътягъна, зигъинлу, дирашиб гада квалахиз физвай хурульвийрихъ галаз Бакудиз ақътана. Ана квалахни ииз, келун давамариз алакъай

Азим Жабиев вичин хизандихъ галаз. Серноводск. 1958-йис.

жегъил, гъикл ятлани, Урсатдиз ақътазава ва 1932-йисуз Саратов шеъбердин медицинадин 2-институтдик экечиңа, 1937-йисуз анаг яру дипломдалды ақъалттарзазва.

1938-1939-йисара Азим Абдуризакьевич (адаи Алиевич лугъудай) Москвадин меддесантдин дестедик кваз венерический азаррин вилик пад күн патал Монголиядиз (а макъамда ана күчери мадларин 80% сифилисди күнвай) рекье твазва.

Ватандин Чехи дяве башламишайла,

А.Жабиева, духтур яз, Дальний Востокда армияда къуллугъзлавай. Ахпа фронтда, чульдин госпиталприн духтур, Стalingradдин фронтдин госпиталдин къилин духтур яз, низ чида ада гъикъван аскерар квтармишна, квачел ахкъалдарнатла. Духтурди тухувзай хусуси дневникад малум жезвайл, са юкъуз пакаман сятдин пудаз азарлуйрин палладиз, залан хер алай вичин са командирдал къиль чугваз, генерал Василий Чуйков ақътана. Гъа члавуз дневникда къейднавайл, Азим духтурди женгера гъар жуъредин хирер хъанвай 1800 аскер операция авунвай. Дяве ада 1946-йисуз подполковницин чинда аваз күтаягъна, отставкадиз экъечиңа.

1948-1949-йисара Азим Абдуризакьевич чал Кыргызистан ССР-дин здравоохраненидин министрдин заместителвилин, ахпа 8-йисуз Москвада РСФСР-дин здравоохраненидин министерства жавабдар къуллугъар ихтибарзава. 1958-йисуз ам Серноводск курортдин къилин духтурвиле тайинарзава. Ахпа, 1960-1980-йисара, Москвада здравоохраненидин министрстводин къулупушда агалкунралди квалахзава. Тамам 17-йисуз - машгъур Ленинские горки лугъузтай чада "Дуствали" клиникадин къилин духтурвиле, ССР-дин ва къецепатан улквейрин реъберрин сагъламвал мягъкемарзлавай а клиникада душушшай вичин виликан таниш Маршал В.А. Чуйковахъ галаз гурулушши хъхайла, Маршалди адаа вичин госдачадиз теклифна, къунагъламишней.

Лайиху пенсиядиз экъечайдалай къулухъ Азим Абдуризакьевича, 1939-йисалай Москва шеъберда пропискада хъайи баркаллу дагъвиди, меркездин патав гвай райбольницидин къилин духтурвал ииз, ана чадин же-мятдин патай къетлен гъуремт къазанмишна.

А.А.Жабиев 1992-йисан 5-январдизрагметдиз фена, Москвадин сурара кучукнава. Умумърдин юлдаш Маргарита Михайловнадих (1930-2010) галаз абуру хушбахт, яргъи умумър кечирмишна, лайиху веледар

ва хтулар тербияламишна. Руш - Жабиева Аида Азимовна бубадин рекъяй фена, медицинадин илимрин докторвилин дережадив агакъна, яргъал йисара Москвада - Россияда онкологиядин рекъяй виридалайни чехи центрада (РОНЦ РАМН им Н.Н. Блохина на Каширке) - къилин духтурвиле (2018-йисуз кечимиш хъана) квалахна, хва Артур Азимовича (1956-йис) Москвада Бауманан тіварунихъ галай техуниверситет ақъалттарна, къе чехи къуллугъдал алаа, зегъмет чугвазва.

Түгъвалдиз - въ! **QR-код - са йисуз къуватда**

Чи мухбир

Россиядин регионрин, гъагъисабдай яз Дағъустандинни, COVID-19 азардиди начагъ хъайи агъалийрин QR-код гила са йисан вахтунда къуватда амукъда. Идакай Президент В.Путин Гъукуматдин членрихъ галаз къиле тухвай совещанидат вице-премьер Татьяна Голиковади хабар гана...

Президентди ихтиин къаардин тереф хвена, гъикл хъи, COVID-19 азардиди садра азарлу хъайибур мад сеферда азарлу хъжезвай душушуши 0,74 % тешкилзава.

"Иммунизациядин хиле зегъмет чугвазвай алимрихъ, экспертирихъ галаз санал чи улкведин ва международный ахтармишунрин нетижаяр чираidalай

къулухъ чун ихтиин къаардал атана: COVID-19 азардиди начагъ хъайибурун сертификат са йисан вахтунда къуватда амукъун лазим я. Исятда ам зур йисуз къуватда аве", - лагъана Т.Голиковади.

Вице-премьерди къейд авурвал, COVID-19 азардиз акси раб янавайбуру, зур йис алатайла, ам мад сеферда хъягъян (ревакцинация) герек я. Гъикл хъи, и вахт алатайла, инсандин беденда, раб ягъйла, арадал къвезвай антителайрин къадар тимил жезва.

Дағъустандин здравоохраненидин министрстводин пресс-къуллугъди хабар гузайвал, республикада азардиз акси рапар язавайбурун къадар яваш-явш артух жезва. Икк, ноябрдин эхирдиз авай делилралди, COVID-19 азардиз акси рапар 652 405 агъалиди янава. Ида рапар ягъунин лазим тир къадардин 41% тешкилзава.

Тади гъалда ахтармишда

Дағъустандин здравоохраненидин министрводи COVID-19 азар фад ахтармишун патал маса къачунвай 100 агъзур экспресс-тест республикадиз агакънава, абур мединадин идараирин арада пайнава...

Экспресс-тестрин күмекдалди гила инсандин беденди түгъвал квани-квачни чирун патал 10-15 декыкъя лазим къведа. Ида, гъелбетда, духтурриз екез күмекда - неинки азарлу хъанвай, гъакъни азарлудаҳ галаз алакъа хъайи вири ксарин гъакъиндайни тади серенжемар къабулдай мумкинвал гуда.

Жавабдарвилелди эгечин

Духтуррин меслятдалди, COVID-19 азардиз акси раб ягъайдалай къулухъ зур йис алатайла, адап таъсир зайдиф ва антителайрин къадарни тимил жезвайди, идахъ галаз алакъалу яз гъар са касди раб яна зур йис алатайла, ам мад сеферда хъягъян лазим тирдал амал авуналди, Стап Сулейманан райондин къиль Нариман Абдулмуталибова COVID-19 азардиз акси раб алатай гъафтеда мад сеферда хъяяна. Идакай райондин пресс-къуллугъихабар гузва.

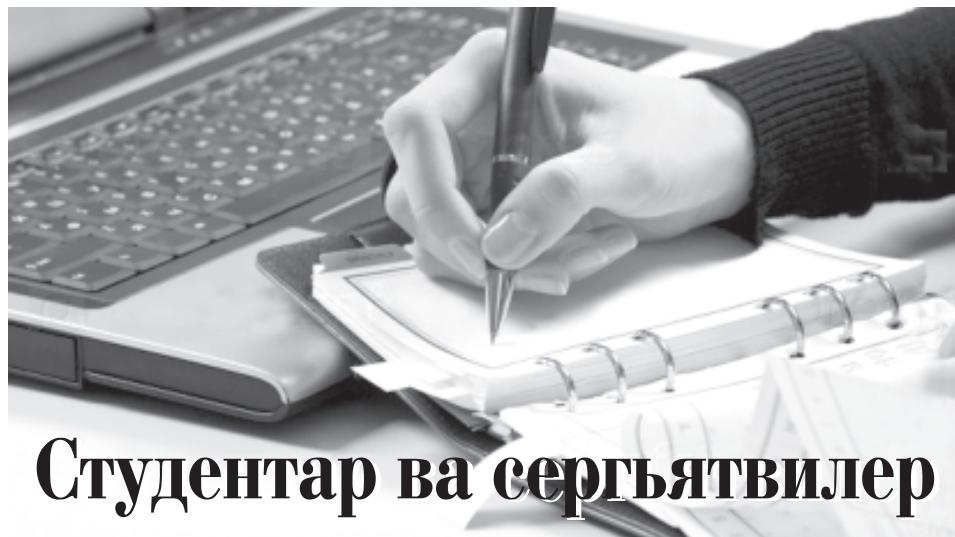
Райондин центральный больница-дин азарриз акси рапар ядай пунктуна духтур-терапевти Н.Абдулмуталибова сагъламвилин гъал - сатурация (ивидик кислороддин къадар), дамарра ивидин гъерекат ва бедендал ифин алан-алачни ахтармишна. Къед лагъай сеферда ягъун патал райондин реъберди "Спутник-Лайт" хъяна. Коронавирус себеб яз арадал атанвай гъалар пайгардик ахкатун патал гъар са касди азардиз акси раб ягъунхъ авай менфялтувал къейд авунихъ галаз алакъалу яз

мадни алава хъувуна: "Коронавирусиз талукъ яз гъалар гъа виликдай хътинбур яз ама, хъсан хъанвай. Чун гъар сад жуван сагъламвал хъульиз мажбур я. Чна гъар сада жуван хизандин, бағырьириян ва квалахдин рекъяй юлдашрин вилек жавабдарвал гъиссна къланда. Чун чехи яшара авай чи ватандашрин ва

акъалтзавай несилдин къайгъудани хъун лазим я. Гзафбур, гъайф хъи, азардиз акси рапар ягъунив жавабдарсузиледи эгечизава, абуруз тапаррихъ агъун хъсан аквазва. Им лагъайта, еке ягъалмишвал я, гъикл хъи, анжак азардиз акси рапар ягъунивай коронавирусдин вилек пад къаз, вакцинаиди хитибартулувал ииз жеда. Ам ягъайдалай къулухъ чуруса таъсирни чаз ганвач. Россиядин вакцинаяр агалкунралди вири ахтармишунрай акътана ва исятда дүньядин газа улквейра абурук менфял къачува. За райондин агъалийриз азардиз акси раб ягъуниз эвер гузва. Эгер раб яна зур йис алатнаватла, ам мад сеферда хъягъян лазим я. Гъикъан чна гъар са касди и кар фад къилиз акъудайта, гъакъван фад чалай азардал гъаливал къазанмиш за тамам умурдив эхгечи хъийиз жеда".

Рикел ххин: алатай йисан февралдиз Нариман Абдулмуталибова, сифтегъан-бурун жергеда аваз, коронавирусдин акси раб янай. А члавуз ада къве компонентдикай ибарат тир "Спутник-V" хъяни.

Районда коронавирусдин акси рапар ягъунив алай йисан январдин эхирра эгечиңай. Алай вахтунда райондин 8190 агъалиди рапар янава, абурукай 120-дайл газафбуру - къед лагъай сеферда. Сад лагъай ва гъакъни къед лагъай сеферда рапар янавай виридан гъалар хъсанзава.

Студентар ва сергъятвилер

Камилла МЕГТЬИХАНОВА,
ДГУ-дин филологиядин факультетдин журналистикаидин отделениидин студентка

- 2019-йисан декабрдилай чи умурда еке дегишвили түр түгъзва башламиши хъана. И азардин нетижя яз, чун гила гъэр са сезонда и ва я маса читинвилер гъалт-зава: чинал ақалжадай маскяр, QR-кодар, бегълеяр, антисептикар, бедендин чимивал алцумун - къвале ацуку тавунвай касдин умурда вири и крат гилалди ама. Студентар тарсара чирал маскяр алаа ацукузаза, тарс күттэль хъанмазди, пенжерар ахъайна, гъава дегишарзана, антисептикар гъэр юкъуз ишлемешиза.

Зунни студента я, аевайл лаъзайтла, аквар гъяларай, вири и цийишилери зунни вердиши хъанва. Амма заз итижлу я, яраб маса студентари и крарикай вуч фикирзаватла? Түгъвалдихъ галаз алакъалу сергъятвилери абурун умурдиз екез таъсирнани? Четин яни студентриз цийи къайдайра чирвилер къачуз? За и месэлайрай сувъбет авун къетлина.

Дилляра, 2-курс:

- Коронавирусди заз а журеда таъсирна хъи, гила за жуван ва багъририн сагълам-вилин къайгъу чуугваз башламишнава. Зи фикирдалди, QR-кодри зи умурда зурба дегишвили түнвач. Маскяр ишлемешинин къайдади риклик къалабулухдин, ажуғъдин гъиссер кутазва. Идалайни гъейри, аудиторийра чинал маскяр алаа ацукуз къулай туш: гъекъ фад ақватзана, нефес къачуз четин я. Гъакъни заз аллатай ишиз кардик күтур хътин яръал мензилда аваз къелунин къайдадал хъвзэс къандачир. Санлай къачурла, сергъятвилери чав COVID-19 чукъунин виллик пад къун ва я, гъич тахъайлла, и карда иигинеал агузарун патал бязи къайдайрал амал авуна къланзайвадакай фикир ишиз тазза.

Патимат, 3-курс:

- Университетда кардик күтунвай сергъятвилери заз манийвалзава. Гъа са вахтунда, заз ван атаявал, хатасузелин серенжемар мадни къеви ишида лугъузва. Бязи вахтара маска къале амукункай ва, и кар себеб яз, ракларал алай къараевуди себ гункай, университетдиз ахъай тавункай киче жезва, гъелбетда. Амма заз виридайлини гзаф хъель гъизвайда чакай къайгъу чуугвазвайда яз къалурун патал ишизвай тиччи алахунаря: ракларай къенез гъахьдайла, къайдадик квачир термометрдади гъикл хъана бедендин чимивал алцумзаза ва гъа идалди вири ақалтларзана.

Гъакъни полициядин къуллугъчийрин патавай чинал маска алачиз фини кичл кутазва - зун са шумудра и себебдади ақвазарна, шукур Аллагъадиз, жерме тавуна къакъатна. Михъи гъавадални кваз чинал маска алаа къекъуын дузы жезвач эхир - нефес къачуз четин я.

Идахъ галаз сад хъиз дар, гзаф инсанар авай чакайра фикирдиз къвездвай мад са къурхулувшилай лугъуз къланзана - шеъгердин маршруткайра аваз фин мумкин тушир кардиз элкъвенина, иллаки - саки садални маскяр алачирла. Иллаки - нянин вахтунда, ана гъатта ич аватдай чакай амачирла. И крари, гъелбетда, инсандин гъиссериз, санлай умурдин еридиш чуру патахъай таъсирзана. Вирибуруз хъиз, зазни чи умур къайдадик ахкатна къланзана.

Малика, 3-курс:

- Сергъятвилери зи умурдиз таъсирзава, гъикл хъи, за вакцина янава, QR-кодни захъ ава. Сергъятвилери зак еке къурху кутазвач. Гъа са вахтунда лугъун: абурухъ метлеб ава. Зун общененный транспортда аваз фидайла, инсанар сад масада ақлана, гъатта нефес къачуз тежез ацукунавайла, къилиз и сергъятвилерин хъсан терефрикай фикирлар къведа. Транспортда аваз тифенани жезвач эхир, тарсариз фена къланзана. Икъл, инсанар гъэр юкъуз хаталувшилик ақатзана. Зи фикирдалди, и ва я маса идарайриз фин сергъятламишдади, гъукумди сифте нубатда яшайишдин чарасуз герек жезвай хилера къвалах къайдадик кутун лазим я.

Шумайсат, 5-курс:

- Эхиримжи са шумуд ишсан вахтунда коронавирусдихъ галаз алакъалу түгъвалди вири инсанрин ацукун - къарагъунин къайдада дегишвили тұна. Чехи пай студентрин чирвилер къачунин гъерекат гъикъван гзаф дегиши хъанвайтла лугъун герек жезвач.

Маскайрин къайда кардик күтун, дүгъриданни, дузы къарап я. Гъайиф хъи, исятда и къайдадал амалзавайбур лап түмил аеа. QR-кодрихъ галаз алакъалу гъаларни якъинбур туш: и къайдади жемиятдин умуми чакайриз фин сергъятламишун лазим тиртлани, инсанриз инани амалдарвилер чир хъанва. Мисал яз, чарадан сертификатар къалурзана. Гъайфидиви къейд ийин, гъикъван сергъятвилер тваз алахънатлани, санлай гъалар са ақылан дегиши хъанвач. Чехи пай инсанри хатасузелин истемишиунрал амалзава, чин, гъамни патарив гвай ксарин сагъламвилин месэладив какатайвал эгечизава.

Рамазан, 3 -курс:

- Сергъятвилери зи адётдин умурдиз гъикл таъсирна? Инанмишилелди лугъун - еке бедбахтишли хъиз вай. Маршруткада чинал маска алуқуни са түмил къулайсузевал арадал гъизваетлани, зи гүзгүл приз таъсирн мумкин туш. Общественный транспортда патав ацукунавай касдин чиниз, вири күз азарар - бизарарни кваз, тириш ягъун дузы туш. Гъакъыкъи привиека авунваетлани, виин вакцинациядин гъакъиндай справка къалуруниз мажбур жезва, гъа са вахтунда бязибуруу чин чирхчирин QR-кодар ишлемешиз, амалдарвиледи къил къакъудзаза ва гъа идалди маса ксар хаталувшилик кутазва. И гъалар, гъелбетда, къурху кутазва.

Умур

Эминан алемдай Къил хураваз фимир вун¹

Эй, ширин мез, гүрчег къамат, килиг заз!
Яб телягъиз², уркутмиш³ жез

фимир вун.

Гъар рангунин лала⁴ хъиз жасад⁵ акваз⁶,
Элиф⁷ чавди, къил хураваз фимир вун.

Вун яр ятла, ви дилжаваб⁸ ая заз,
Риклин хиял лагъ, вуна гъич мийир наз.

(Етим Эминан и шишир чаподи гъазурайди ва адаз баянар гайди
Мансур КУБРЕВИ Я)

¹И шишир 1948-йисуз Н.Ағымедова ақудай Е. Эминан шииррин ківатлалда гъа и тівар алаз, 3 бендиникай ибарат тир эсер хызы сифте яз ганвай. Р. Гайдарован архивда хвенваз хъайи дафтардин 151-чинай гила гъат хъувунвай и шиирдин вариант чна газетда гузва.

²Яб телягъиз - яб гүн тийиз.

³Уркутмиш хъун - зарб кваз къакъатун.

⁴Лала - цукъ.

⁵Жасад - беден.

⁶Р.Гайдарован архивда хвенваз хъайи дафтarda авай варианта и цар ихынди я: "Гъар рангунин жасад лала хъиз акваз". Гъелбетда, и царце "жасад" гаф вичин чкадал алач. Чна ам 1948-йисуз ақъатай варианти талуку тир царце алай чкадал хканва.

⁷1948-йисуз ақъатай варианта и чкадал "элкъуыгъ" гаф ала.

⁸Дилжаваб - мәсін жаваб, икърар.

⁹Р.Гайдарован архивда хвенваз хъайи дафтarda авай и шиирдин варианта инал "Эмин" гафунин чкадал "Мелик" къхъенва. Гъелбетда, им чехи стха къейила адан са бязи шиирар вичин квазиз языв клан хъайи Мелика авур гъерекатрн амай са гел я. Амма я литературада, я инсанрин арада Мелик Эминан дөрежадин шаир хъун мумкин тирдан гъакъындай шағындашавай са делилни ава.

Инал лугъун герек я хъи, Эминан и шиирди маса лезги шаиррин фикирни вичел желб авуна. Мисал патал лугъун, Чилихъ Абдулгъамида и шиирдин назира яз (жаваб яз) 6 бендиникай ибарат тир шишир къхъена, вич ихътиң царарилай башламиш жезвай:

Агъ, ширин мез, гүрчег къамат, килиг заз,

Яб телягъиз, уркутмиш жез, фимир вун.

Риклин гъиссдихъ къисметдин хат гилиг заз,

Элкъуыгъ чахъди, къил хураваз фимир вун.

¹⁰И цар чаз цийиз гъат хъувунвай ва 1948-йисуз Н.Ағымедова ақудай и шиирдин вариантра икъл къхъенва: "Етим Эмина ваз лугъуда: эй яр". Чи фикирдалди, Эмина ва я маса тербия авай лезги садрани "Эй яр!" лугъуда: "Эй зи яр!" лугъун мумкин тир. Гъакъи къайила, чна цар и журеда дегишарнава: "Етим Эмина лугъуда: эй зи яр".

¹¹Язмиш/ээмшиш авун - къечил авун (чар хатадай акурдавай ам көлиз теджедайвал). Икъван чавалди чапдай ақъатай и шиирдин вариантра, чи фикирдалди, гъалатлай яз, "язмиш/эмшиш авур" глаголдин чкадал "Чулав авур" келима къизвай.

¹²Табагъ - къхинар авун патал лацу авуна гъазурнавай.

¹³1948-йисуз ақъатай варианта и чкадал "кел" гаф ала. Чи фикирдалди, чаз гила цийиз гъатнавай и шиирдин варианта авайвал инал "чир" къхъин дузы я: язмиш (къечил) авунвай чар гъасытда "келиз" жедач, ам дузыар хъувунна, ада вуч аватла "чирун" герек я.

Гъар са цар багъя я

Ш. ШИХМУРАДОВ

Талраны (месела, 1998-йисуз "Юпитер" издательстводи ақуднавай, түккүрлай бар Ханбиче Хаметова, Абдуслем Исаимов, күмек гайibur ва меслятар къалрайбүр Ражидин Гайдаров, Ағъед Ағъаев, Имамали Халилов тир, гъакъни 2013-йисуз "Лотос" издательстводи ақудай "Лезги шаиррин гевгъяр") гъатнавай шиирдай аквазвайвал, и чина чапнавай, Р.Гайдарован архивда хвенваз хъайи дафтардин 151-чина авай шиирдин вариант са лугъузай сипатташылай. Инал ишилдат, къилди къачуртла, Етим Эминан ирсиникай физва. Адан ирс квайлт хъувунник, халкъдив ахгакъаруник, малум тирвал, Гъажибер Гъажибетова, Мегъамед Гъажиева, Назир Ағымедова, Ағъед Ағъаева, Фирзуза Вагъабовади, Гъалиб Садықыди ва масабуруни чин еке пай кутуна.

Халкъдин геъенш къатарихъ савадлувал авачир девирда рикъел аламай ксарин сиверай квайлт хъувур Эминан хейлин шииррик, царарик са къадар дегишвили ақатнавай. Гъавиялай, ақл туш, икъл я лугъуз, гъульжетарни арадал къвездва. Кар алайди и чавауз генани ягъалмешвилириз, гъалатлариз рехъ тагун я.

Ингъе и чина авай, чи вилк квай, гъульметту Мансур Кубревиди вичин баян ганвай шиирдин бязи царарини гафары келезавайдай рази ийизвач. Эминан гзаф шиирар хуралай чизвайбуру тестикъарзайвал, ақъатнавай бязи квайлт.

Мадни шиирдин 3-бендинин 3 ва 4 лагъай царарни икъл хъун лазим я:

Вун паталди чулав авур табагъ чар, Кел тавуна, рахаз-рахаз фимир вун.

Чарче вуч къхъенватла чиран патал сипатте ам келна къандачни?

Гъакъыкъат арадал хиз алахъин, амма ша чна генани алава гъалатлариз рехъ тагун. Чаз Эминан пъар са гаф, гъар са цар багъя я.

Нетижайрикай сұғыбетна

Жасмина САИДОВА

Дагъустан Республикада 14-17 йисарин яшда авай жаванриз ва жегъилриз финансирин рекъяй савадлувилин ва карчивилин дібар чирдай курсар күле фена. Проект “Гъевечи ва юқван карчива, карчивилин жигъетдай күндін ксарин теклифрин тереф хүн” милли проектдин сергъятра аваз умурдиз кечирмишна.

Жаванриз ва жегъилриз финансирин рекъяй савадлувилин ва карчивилин дібар чирдай курсар күле тухтай курсарин тешкилатчыри 30-ноябрдиз “Мирмол” изданин майдандал күле фейи пресс-конференциядал авунвай квалахдин нетижаяр куна. Журналисттин вилик «Карчивилин фабрика» проектдин векил Осман Дадаев ва РД-дин карчивилиз күмек гүнин Центрадин кыл Isa Мигъитинов рахана.

Осман Дадаева сұғыбет авурвал, и проектдин сергъятра аваз жегъил карчийриз күмек гүн патал түккүрнавай жуыреба-жүре программамарады күлиз акъудиз вад ийсалай газаф вахт хъана.

“Абурун жергедай яз 14-17 йисарин яшара авай жаванар ва жегъилар патал фикирда күнвай, абуруз карчивилин рекъяй вердишивер гүн патал газаурнавай, республикадин ирид мектебда күле тухтай курсарикай лугъуз жеда. Икі, спикерри аялриз маркетинг, продуктдин упаковка вуч ятла, хусуси бизнес гынкі арадап гыдатла, гъадакай сұғыбетна. Гъакыны карчивилин рекъяй олимпиада тешкилна. Адан сергъятра аваз аялри карчивилин квалахдин юридический ва финансирин терефар чир хүнніз, адетдини тушир жуыреда къатгүнүзиз ва фикир авунин дүзүнилген талукъ месәләйріндең”, - сұғыбет на проектдин кураторды.

Алай йисуз олимпиадада мектебра келезавай 4 ағызур алды иштирака. Финалдиз 300 кас ақытна, абурук 6 кас гъалиб хъана. Осман Дадаев молумарайвал, гъалибчыриз кыметту пишкешар - ноутбукар, планшетар ва smart-сөтер гана. Адан гафа-

ралди, аялри “Бизнесдин месәлайрал машгүл хүнніз мектебра келезавай абуру ийзивай итиж, малум хайивал, екеди, абурун вилик жигъетдай акъвазнавай тек са четинвал са түмил кичи хүннікай ибарат я. И кичи абурук хизанра, диде-бубайри кутазва жеди, яни абуру мукъаятвалаза”, - көйдна О.Дадаева. Гы са вахтунда Isa Мигъитинова ала-ва хъувурвал, карчивилиз күмек гүнин Центради республикадин гъвеңі ва юқван карчивилин субъекттин квалахдин вири патарихай күмек гүн патал квалах активнадақас күле тухзува. И реке асул хилер информациядын ва месәләтиң күллүгъар авункай, маркетингдин ва юридический рекъерай күмек гүннікай ибарат я. Центрадин пешекарри гъам гъвеңі ва юқван бизнесдин векилар, гъамни хусуси бизнес арадал гъиз кәнзәвай ксар патал итижлу жуыреба-жүре месәләйрілдер гүдай курсар, мастер-классар тешкилда.

“Бизнесди яшайишдинни экономикадин месәләйріл гъялунин, кылди къачурта квалахдин цийи чаяк арадап гүннин, бейкарвилин дережа ағызарунын, пешекар кадрияр газаурунин карда еке роль къүгъазва. Экономика патал муракабди тир алай девирда чи центр республикада бизнес еримлу авунин месәладиз жемзай күван газаф фикир гуз алахъаза”, - көйдна Isa Мигъитинова.

Карчивилин месәладақай сұғыбет давамарун яз, ада малумарайвал, Дагъустандын 17 карчили международный майданра алишвериши ийз башламишнава. Isa Мигъитинов молумаралди, Центради вири документтар, гъа жергедай яз презентациядиз талукъбурни дүзәдәкәс түккүрнавай, маркетплейрих (международный алишверишин майданар) галаз раҳунар күле тухуних галаз алақылу вири месәләйріл вичел къачуза. Дагъустандын карчийри маркетплейсра мукъвал-мукъвал халықдин художественный сеняктарынин ва я чи республикадиз хас маса метягъяр майдандиз акъудазва. Карчийриз күмек гүнин и күллүгъ Центради пулсуздака тамамарзана. “Яғалмиш тахъун патал чна сифтедай карчидиз кылди къачур майданра (Ozon, Wildberries ва икі мад) и ва я маса шейиниз талукъ делилар, яни адахъ авай иғтияж, виридалайни газаф маса къа-чузай чаяк, къадар...) ахтарышун теклиф зава. Анжак дүзәдәкәс хжанавай майданди дурумту къазанжыр, агалкүннар гыда. Чи пешекарри алишверишин майданар ахтарышнава ва карчидиз виридалайни къулай рекъер теклиф зава”, - алана хъувуна Центрадин кыллы.

Туристриз - цийи рехъ

28-ноябрдилай Махачкъаладин ағылайризай ва мугъманривай ракъун рекъин “Дербент - ағызур хеттерин шегъер” цийи сейрдиз физжезва. Дагъустандын меркездай экскурсијар күле тухузай чакадив абуру шегъерин арада къекъевзай поездри агадарда.

Са жерге къуллугърикай ибарат тир и теклиф “Кеферпатаң Кавказдин шегъерин ара-

да пассажирар санай масанис тухудай компания” АО-ди ва туристилин “Даг-Тур” ОАО-ди санал күлиз акъуднава.

Алукъазай ял ядай йикъарилай башламишна, Махачкъаладин ағылайризай ва мугъманривай гъар гъяд юкъуз электричкайра аваз къадим Дербентдин сейр ийиз жеда. Турдин программадик “Нарын-Къеле” имаратдиз фин, магъалра (кульгын күччайра) гид галаз экспурсия авун ва I Петрдин Квализ мугъман хүн ква. Эхирдай туристар “Дербент” этно-квала милли түльрих галаз ташшарда.

Хабар гузтайвал, туристилин сейрдин күмет 1400 манатдиз барабар я. Адак шегъерин арада къекъевзай Махачкъала-Дербент-Махачкъала поездра аваз финин, экскурсијадин, “Нарын-Къеледа” къекъүнин ва милли түльрин күметтар ақатзала.

Сейрдин программа skppk.ru сайтдин “туризм” чинай ахтарышиз жеда.

Дербентдай хабарар

Къагъриман ИБРАГЫМОВ

Хъсан патахъ

дегиши жеда

Алай йисуз Дербентда умурдиз кечирмизавай капремонтиң программадин бинедаллас шегъерда яшамиш жезвай 2500 ағылайдын яшайишдин шарттар тамамдиз хъсан патахъди дегиши жеда.

Газаф квартираяр авай 18 квада капримонт ийизва. И йикъара ихтиян 10 квада ремонтиң квалахар ақылтарларнава. Абурун къавар дегишина, подвалар, квалахарин вилик патан цлар ва инженервилин системаяр ремонтина. Йисан эхирдальді амай квалахарин реңонтиң квалахар ақылтардайвал я.

Ремонтинашын гъар са квада еризид күмет гузай комиссияди квабулзала.

Цийи кылелай тұххұрна

Малум тирвал, Дербентда рекъериз, күчейриз талукъ программадин сергъятра аваз са шумуд күче цийи кылелай тұххұрнан квалахар худда күлемет гузай.

Граф Воронцов тұваруның газа, 1196 метр алай күнчедан тұххұрнан квалахар и йикъара ақылтардайвал я. Икі, и күчеда хъвадай цин, марфадин ва чиркин ятар фидай турба-

яр дегишина, тоқдин симерин цийи шалманар ақылнава ва күчеда къир цанва.

И квалахар гузайталай тұхузай шегъердин эцигунардай управленидин отделдин кыллини пешекар Атлухан Самурханов гафаралди, вири квалахар проектдин сметадин документра къалурнавайвал күле тухвана. Гила күчеда лишанар ва рекъин ишарайр эцигдай квалахар ама. Вацран эхирдальді гъарбүни ақылтарда.

Къир цазва

“Дербент шегъердин мулкар вири-паратихъай еримлу авун” программадин сергъятра аваз вад күчеда (Г.Веядин, М.Казимбеков, Д.Ашурлан, Гранатовая ва Октябрдин 25 йисан) къир цанва.

Шегъердин администрациядин ЖКХ-дин управленидин производстводинни технический гузайтивин начальник Этибар Исмаилов гафаралди, виликдай и күчейр къекъевдай гъалда ава-чир. Цазвай къир хусуси квалахарин варалылай гъаятрылай хаж тахъун патал, күчейр накъв ақыдна, дұзарна.

Адан гафарай малум хайивал, и күчейрин тротуарар аваданламишнин проектдин сметадин документацияни гъазурнава. Планда къалурнавайвал, 9900 кв.м. тротуарра къван твада. Идалайни гъейри, тоқдин симер, симерин шалманарни дегишишарда.

Квалахриз килигна

Чи мухбир

28-ноябрдиз Докъузпара райондин кыл Мегъамед Шамиловна Къалажух хүрье футбол къүгъадай гъвеңи майдан тұххұрнавай, маңсус жуыреда чил дұзарна, спортдин маңсус тадаралай газа, Заказчик “Дагсельхозстрой” ГКУ Я, пұдратдин квалахар “Спортдин академия” ООО-ди тамамарзала.

Гүльбүнай райондин кыли Къалажух хүрье парк тұххұрнавай чка ахтарышнан. Ина квалахар тамамарна ақылтарнава. Хүрье парк “Зи Дагъустан - шегъердин күлай шарттар” проектдин сергъятра аваз тұххұрнава.

Рикел хин, алай йисуз пұдратдин “Норматорг” ООО тендерда гъалиб хъана. Жемиятдин обьект эцигн патал авунвай квалахарин икъарда къалурнавай күмет 1 миллионни 799 ағызурни 822 манат я. Паркдин майдан 1500 кв.метрдиз барабар я.

Идалайни гъейри, алай вахтунда хүрье парк тұххұрнавай юқван күче ремонтина. Гъавадин шарттар ва күчейр гузайталай тұхузай шегъердин күлай шарттар” проектдин сергъятра аваз тұххұрнава.

Халкъдин рульгъдин девлет

1 ◀

халкъдиз къуллугъзтай ам гъамиша таъсибула ва келдайбуру пары хушдаказ къабулзай изданыйрин арада ава. "Лезги газет" неинки са редакциядин коллектив, гъакъл газетдихъ галаз сих алакъа хузвай авторрин десте, гъам рульгъдин ва материальный жигъетдай адаа къумек гузай, къуын кутазтай вири халкъ я, - къейдна адаа.

Министрди "Лезги газетдин" редакциядин са жерге къуллугъчийриш шабагъар вахкана. Икъл, яргъал йисарин гъакъисагъ зегъметдай, Дагъустан Республикадин милли СМИ-яр хувикин ва вилик тухуник пай кутунай РД-дин информациидин ва печатдин министерство-дин гъурметдин грамотаяр вахкайбурун арада Белла Ашурбекова, Насият Раширова, Мурад Саидов, Аликбер Къардашов ава.

Гаф РД-дин милли сиясатдин ва диндин кратин рекъяй министрдин везифаир вахтунади тамамарзай Энрик МУСЛИМОВАЗ гана. Тебрикин чими келимайрихъ галаз санал ада, сифте нубатда, газетди Дагъустандин меденят вилик тухуник, халкъарин арада дуствал мъякемарун, хайи Чал хувикин лайиху пай кутунин вожиблувилийкай лагъана. И терефрай вичи рэгъбервал гузай министерствони редакция амадагар тирдал фикир желбна, милли газеттин умъурда - хайи Чалар квахъунин къурхулувал авай четин девирда газетди Чал хувикин гъалтайла чулагазвай зегъмет къетлендаказ къейдна.

- Чун хайи Чалар хувикин гзаф раҳазва. Амма "Лезги газетди" (Дагъустандин амай милли газетрихъ галаз санал) и месэладиз дериндай фикир гузва, тамам 100 йисан вахтунда къайтударвиледи, жавабдарвиледи эгечизава, вичин асуул везифа къилиз акъудазва - газет келзайвай гъар са касдал, чи халкъдин гъар са векилдай хайи Чалалди хабарар агақарзала, - къейдна Энрик Селимовича. - Къе "Лезги газет" алай аямдин газет я. Мегъамед Ибрагимовиҷан рэгъбервилек кваз коллективиди квиле тухувай квалах виле акъун тавуна амукъзава. Гзаф вахтара "Яндексдиз" акъатзай малуматар чав агақарзайди чи бағыри газет я. Имни газет алай аямдихъ галаз кам-камуна аваз вилиди финин лишан я.

Алаудин Гъамидоваз министрди къиметлу пишкеш гана.

Микрофондихъ Дагъустандин журналистири Союздин председатель Али КАМАЛОВ атана.

- Къе "Лезги газетди" 100 йисан юбилей къейдзайлай, за и редакциядихъ галаз дуствилли алакъа яр хузыз 53 йисуз хъанва. 23 йисуз къилин реқдакторвиле зегъмет чуғури Ага-риза Саидован баркаллу рехъ къе Мегъамед Ибрагимовса давамарзва. Аллатай йисара "Гъакъикъат", "Юлдаш", "Дагъустандин правда" газеттин 100 йисан юбилеяр къейддай мумкинвал хъанач. А чавауз зун виликан рэгъберар тир Р.Абдулатипован, В.Васильеван патавни фенай. Амма... Зун шад я лезги халкъдивай къе ихтиян гъузел мярекат тешкилиз алакъунал. Мукъвара Дагъустандин Къил Сергей Меликов милли газетар, милли пресса хувикин рахана, и кардини чаз газеттин, хайи Чалар пакадин йикъан умудлувал гузва, - развилилди къейдна ада.

Редакциядин коллективиди юбилей риқкын сидкъидай тебрикуниҳъ галаз сад хъиз А.Камалова са шумуд касдив шабагъар вахкана. Икъл, журналистири Союздин гъурметдин грамотаяр гайбурун арада чи муҳбиран

- Дашдемир Шерифалиев (ам "Цийи дүнья" газетдин къилин редакторни я), Къагъриман Ибрагимов, Абдулафис Исмаилов ава. Амай са жерге ксар 25-декабрдиз, "Прессадин бал" мярекатдал рульгъамашун пландик квайди хабар гана.

Мярекатда иштиракайбурун арада РД-дин Халкъдин Собранидин депутатар - Ильман АЛИПУЛАТОВ, Анатолий КЪАРИБОВ ва Самир АБДУЛХАЛИКЬОВ авай. Мярекатдал абурун тъваруниҳъ Ильман Субъанович рахана. Редакциядин коллектив тебрикуниҳъ галаз сад хъиз, ада вичи журналистикада зегъмет чулагазвай вири девирда хайи газетдин редакциядихъ галаз алакъа хузвайди, къилин редактор Мегъамед Ибрагимовсан гафариз къуват гун яз, алатнавай вири йисара газет халкъ хабардарунал (гъил-гъилеваз гъакъикъи малуматар агақарунал) гъалтайла, виридалайни къилин рупор хъайди, къе, газетдин къиле жеғыл редактор акъавознавайла, и рехъ лайихулдаказ ва тарифлудаказ давамарзайди къейдна.

Алатнавай йисара "Лезги газет" фенвай рехъ, чуғунвай зегъмет рикъел хувикин, юбилей тебрикунин чими келимайрихъ галаз сад хъиз, Дагъустан Республикадин Общественный палатадин комитетдин председатель Ислам МЕГЪАМЕДОВА редакциядин са жерге къуллугъчийриш шабагъар вахкана. Икъл, РД-дин Общественный палатадин чух-

сағъулдин чарап вахкайбурун жергеда къилин редактор Мегъамед Ибрагимов, къилин бухгалтер Роза Кадучева ва газет вёрстка ийизай Шерихан Фейзулаева ава.

Мярекатдал мадни тебрикин гафар рахана: Стап Сулейманан райондин къилин сад лагъай заместитель Латис ОРУЖЕВ, Къурдагъустандин къилин заместитель Альберт ИСАЕВ. Л.Оружева залда ацуқнавай дишельлириз Дидейрин югъ ва газетдин юбилей тебрикин, райондин къил Нариман Абдулматалибова рекье тунвай тебрикин Чар къелна.

"Лезги газетдин" къисмет чи халкъдин къисметдихъ галаз сих алакъада ава. Газет кардик квай йисара адан къалубдин къадар, тираж, тъварар, публикацийрин тематика дегиши хъана. Амма, къилинди, "Лезги газет" ам келзайвай патал лазимди, вожиблуди яз амукъна", - хъенвай ана.

Газетдихъ галаз сих алакъа хузвай ксарин жергедай тир Дагъустандин жемиятдин тешкилатрин Союздин председатель Гъасан-

зай Жафар Гъажибеков, Н.Самурскийдин тъваруниҳъ галай фондунин президент Алик ЭФЕНДИЕВ, ФЛНКА-дин векил Гъусейн ШАГЪПАЗОВ ва маса ксарни авай. А.Эфендиева къилин редактор Мегъамед Ибрагимоваз ва литературадин отделдин редактор Мердали Жалиловаз рикъел аламукъдай пишкешар - Нажмудин Самурскийдин сурьет алай гибяр (халича) багъишина.

Гуѓгуънлай мярекатдал тебрикин гаф

рахун, рикъел аламукъдай пишкешар гун патал сегънедиз "Лезги газетдин" "къуншияр" - милли Чаларал ақъатзай газетринни журналприн рэгъберар экъечина. Абурун тъваруниҳъай рагай аварин "Гъакъикъат" газетдин къилин редактордин везифаир вахтунади тамамарзай Зикрулла ИЛЬЯСОВА, газетдин къвалихадз виниз тир къисмет гана: "Лезги газет" ада неинки печатдин издание, гъакъл халкъдин умумурун къалурзай гъузгъу, чешме тирди къейдна. Чи халкъдин векилрин алакъунар къетлендаказ къалурун яз, ада мадни са сир ачуна - дунъядин майданра чпкай хабар гайи дагъустанвирикай вичи алай вахтунда къхена ақъалтларзай ткбада лезги халкъдин векилри лайихулдаказ чеҳи чка къунвайди раижна. Мадни ада авар ва лезги халкъарин арада дуствал нақънин къенинди туширди - чна Мегъамед Яргъишиди кутур дуствилли и рехъ асирия давамарзайди къейдна.

Мярекатдин эхирдай къилин редактор Мегъамед Ибрагимовса са жерге ксарив рикъел аламукъдай "Лезги газетдин 100 йис" медалар вахкана.

Абурун арада Ставрополь шегъердин думадин депутат Казбек Ағаларов, ФЛНКА-дин Советдин член Васиф Гъасанов, мецнат Альберт Эмиръяев, шайр, алим Сардар Абиль, хуърун майшатдин карханадин рэгъбер Вакъф Диарханов, МЛНКА-дин председатель Пакизат Рагимханова ава.

Газетдин 100 йисан юбилейдин сергъятра аваз рикъел аламукъдай медаль вахкайбурун арада мукъвара юбилей къейднавай "Самурдин сес" газетдин коллектив ва масабурни авай. Гаф кватай чкадал лугъуз къланзва: газетдихъ галаз сих алакъа хузвай амай ксаривни, гъа гъисабдай яз муҳбиррив, меценатриз редакциядин векилри чкайрал фена гъурметдин грамотаярни медалар вахкуда.

Гъусейн АБДУЛЖЕЛИЛОВА тебрикин гафарихъ галаз сад хъиз генерал-полковник Танкаеван тъваруниҳъ галай ватанпересвиллин фондунин тъваруниҳъай "Лезги газетдин" коллективиди Гъурметдин грамота, политикидин отделдин редактор Нариман Ибрагимовас "Честь и гордость Дагестана - золотой орел" орден вахкана.

Газетдин юбилейдин ва Дидейрин йикъан сергъятра аваз, и юкъуз шабагъ вахкайбурун арада Къурдагъустандин Къирийрин хуърай тир Россиядин Игит, рагметлу Зейнудин Батманован умумурдин юлдаш Жамиля БАТМАНОВАИ авай. Г.Абдулжелилова адав - текиз 4 аял къвает акъалдарзай дишельлидив - "Дагъустандин Диде" орден вахкана.

Чи халкъдин яркар тир "Лезги газетдинни" Лезги театрдин арада авай сих алакъадикай микрофондихъ атайдинара ЭМИНОВАДИ - Стап Сулейманан тъваруниҳъ галай Лезгийрин госмездраматеатрдин рэгъберди - лагъана. Мярекатдин атанавайбуруз лезги театрди савкъат багъишина: РФ-дин лайиху артист Абдул Гъабибован ва Дагъустандин халкъдин артистка Фаризат Зейналовадин, гъакъни гъвччи артистка Марьям Загъирбоговадин иштираквал аваз И.Гъусейнован "Етим Эмин" тамашадай са чуқ къалурна.

Юбилейдин сергъятра аваз газетдин редакциядин коллективидив шабагъар вахкай, лишану и вакъия тебрик авур ксарин арада РД-дин чилерин ва эмениндин алакъайрин рэгъяй министрдин везифаир вахтунади тамамарзай Заур ЭМИНОВ, РД-дин Госзакупкайрин рэгъяй комитетдин председателдин везифаир вахтунади тамамар-

зай Жафар Гъажибеков, Н.Самурскийдин тъваруниҳъ галай фондунин президент Алик ЭФЕНДИЕВ, ФЛНКА-дин векил Гъусейн ШАГЪПАЗОВ ва маса ксарни авай. А.Эфендиева къилин редактор Мегъамед Ибрагимоваз ва литературадин отделдин редактор Мердали Жалиловаз рикъел аламукъдай пишкешар - Нажмудин Самурскийдин сурьет алай гибяр (халича) багъишина.

Мярекатрин сергъятра аваз са шумуд выставкии тешкилатнавай. Къвати хъанвайбуруз "Лезги сумаг" проектдихъ (тешкилати - Карина Рамазанова, адакай газетдин мукъвал нумрайрикай сана геъеншдаказ макъала гун пландик ква) галаз таниш жедай, суфрадиллар лезги халкъдин ширинлухар (тешкилати - МЛНКА-дин председатель Пакизат Рагимханова) дадмишдай мумкинвал хъана...

Сагърай лезги халкъ! Халкъ сагъ хъайила, газетдихъни неинки 100 йисан, гъакъл асирия бергъерлу ва берекатлу рехъ жедайдал шак алач.

Энрик МУСЛИМОВ,
Дагъустан Республикадин милли сиясат-
дин ва динрин кратин рекъя министр:

- Дагъустан Республикадинъ медениятдин дэвлетлу ирс ава. Чехи бубайрилай агақынавай ва вичихъ еке тарих авай ирс дагъвирии руғъдин аманат хыз хузва. Вири дуњнъа-
диз машгүр хъянвай "Лезгинка" күп, журе-
ба-журе сеняткарвилер, халкъарин яратми-
шунар, музықадин искуство, милли чалар...
И сияя мадни давамариз жеда.

"Лезги газетдин" 100 йис тамам хъанва. И
девирда ада Дагъустандин медениятин вилик
тухуник, халкъарин арада дуствал мяджема-
рунник, хайчал хунын къетен пай кутунва,
кутазва. Вири девирда хыз, къенин юкъузни
"Лезги газетди" хайчал хунын ва ам вилик
тухун вичин асуул везифа яз тайнарнава. И
кардив редакциядин коллектив къайгъудар-
виледи, жавабдарвиледи эгечини ийизва.

За "Лезги газетдин" редакциядин колек-
тивдиз 100 йисан юбилей рикъин сидкъидай
мубаракза. Къуйчи милли прессадин майданра
зегъмет чуѓвазвай журналистрихъ
чандин саѓваль, яргын умумър, яратмишун-
ра агалкъунар хъурай!

Заур ЭМИНОВ,
Дагъустан Республикадин чилин ва
эмениндин алакъайрин министр:

- Гъуърметлу редакция! "Лезги газетдин"
100 йис тамам хъунхъ галаз алакъалу яз чи
тебрикар къабула.

Газетдин 100 йис тамам хъун - им редак-
циядин къуллугъчийрин, келзайбайбурун,
штатдик квачир мухбирин, печатдин хилен
ветеранрин, къелемдин юлдашрин, вири
халкъдин сувар я.

И яисара "Лезги газетди" еке мензил
атланва. Девиррихъ галаз кам-камуна аваз
физвай газетда газа дегишвилерни къиле
фена. Къе адахъ вичин хусу хатл ава ва ам
халкъдин рикъ алай газет я. Квэз дурумлум
зегъметдай мад сеферда саѓвай лугъузва.

Чи мурад газетдин редакциядин колек-
тивдихъ яратмишунрин рекъе мадни еке агал-
къунар хъун я. Къуй газетди цувк акаудрай,
келзайбурул мадуматар агақъарунин кар-
да Аллагъди квэз къуватар гурай!

Осман АБДУЛКЕРИМОВ,
"Ахцегъ район" МР-дин къил:

- "Ахцегъ район" муниципалитетдин кол-
лективди, райондин собранидин депутатри
республикадин "Лезги газетдин" редакциядин
журналистириз 100 йисан юбилей рикъин сид-
къидай мубаракза!

Лезги халкъдин милли журналистикадин
бине вичин вахтунда "Цийи дуњнъ" (тила "Лез-
ги газет") газетдилай къачунал ва адан сад
лагъай редактор баркаллу ахцегъви, Дагъус-

Чун тебрикзава!

танды филологиядин илимприн сифте кандидат
Гъажибек Гъажибеков хъунал чна дамахзава.

100 йис - тамам асир, чехи девир я. И
девирда багъри "Лезги газетдикай", гъэр са-
дан къвализ къвз, чи тарих, милли чал, ме-
деният вилик тухунин, инсанрин савадлувал,
марифатлувал ва гражданвилин къанажагъ
арадал гъунин локомотив хъана.

Инсанрин фикир-къанажагъ лазим патахъ
элкъурун патал 4-власть тир СМИ-рин такъат-
рин күмекдади дульнъяди идеологиядин дяве
къвердавай къиззин жезва. Ихътин шартлар
къарши идеологиядин хура акъвазун патал хайч
чалалакъатзавай "Лезги газетдин" везифа-роль
мадни артух я. Лезги хулерани района, ре-
публикада, гъакъ улькведани аддай къецепата
къиле физвай умумърдин важиблу вакъи-
риз дикъет гуз, абурукай халкъ хабардарзавай
ва бубайрин баркаллу крааплдини чи йикъя-
рин хъсан чешнейралди акъалтзавай несил ват-
танпересвилин, зельметкешвилин руѓъдаллаз
тербияламишиз алакъазавай күн, редакциядин
коллектив, пары къадар саѓвай!

Шадвилин гъалара газетдин 100 йис къей-
дун, ада талукъ яз газетдин тариҳдин ма-
хсус ктаб акъудун - им неинки са редакция-
дин, гъакъ вири лезги халкъдин еке дережа -
агалкъун я. И девирда чи милли публицисти-
кади гъакъиатдан четин ва лайиху рехъ
атланва. Халкъдин гүзгүз, тарихи ва камал-
лу меслэти яз, ада, аллатай асирдин 20-йи-
сарилай эгечин, къенин йикъалди экономи-
кадин, яшайишдин, культурадин - саки вири
рекъерай чун вилики физвай камар, гъакъ
кими-эксик къалурзава, нукъсанар тукъуру
хъийидай рекъер тайнарзава.

Махмамед ШАМИЛОВ,
"Докъузпара район" МР-дин къил:

- Гъуърметлу ватанэгълия! Милли прес-
садин къуллугъчияр, яратмишавай интел-
лигенциядин векили!

Малум тирвал, алай яис чи милли меде-
ниятдин тариҳда "Лезги газетди" къейд авур
100 йисан юбилейдади лишанлу жезва.
Шак алакъ, чи халкъдин къанажагъда, милли
сүй арадал атунин карда, акъалтзавай не-
сил ватанпересвилин руѓъдаллаз тербия-
ламишинин жигъетдай газетдал къилин кар
ала. И рекъе чаз "Лезги газет" асирдин рехъ
атлұзвай чи сеферчи ва күмекчи яз хъана,
къенин юкъузни гъакъ я.

Рикъел хана къанда, лезгирихъ инкъилаб
гъалиб жедалди чипин милли къынин ва прес-
са аваир. Савадлу касри түрк чалалди акъат-
завай "Шура Дагъустан", "Дагъустан фукъара-
сы" газетрикай хийр къачузай. Ахпа 1922-
1924-йисара Ахчегъ "Жегъиль Самурви", "Са-
мур фукъарасы" газеттар түрк чалалди акъатиз
хъана. Чи баркаллу хва, просветитель Гъажи-
бек Альмединови Гъажибеков алахъунар
себеб яз 1928-йисан 21-юлдилай "Цийи ду-
нъя" газетлэгчи чалалди акъатиз башламишина.

"Лезги газетдин" 100 йисан юбилейдин
къаршида Докъузпара райондин мухбирини
газетдин умумърда къетен роль къугъвана.
Хайч районда къиле физвай гъерекатрикай,
вакъиатрикай, цийиширикай чакдин мухбир-
ин тир Сабир Агъаметова, Шихнесир Къаф-
ланова, Нариман Магъманова, Шагъбала Шагъ-
балаева ва масабуру таза хабарар агақъариз
хъана. И кар къенин юкъуз мухбирин цийи
несилди агалкъунралди давамарзава.

Гъуърметлу "Лезги газетдин" редакция!
Чна Квэз газетдин 100 йисан лишанлу юби-
лей рикъин сидкъидай мубаракза. Къуй ред-
коллегиядин работникрин, къуллугъчийрин,
яратмишавай интеллигенциядин къелемар
мадни хци хъурай!

Замир АЗИЗОВ,
"Къурагъ район" МР-дин къил:

- Гъуърметлу Мегъамед Ибрагимович!
Гъуърметлу "Лезги газетдин" редакциядин
коллектив! Къурагъ райондин агъалийрин ва
зи патай багъри газетдин 100 йис хъун муба-
ракрай!

Девирдихъ галаз къүн-къулын тұна къла-
лахазын колективдихъ къилин редактор
Мегъамед Ибрагимов къиле аваз аквадай
агалкъунар авайди малум я. Газетдихъ галаз
чи халкъдин сих рафтарвал авайди садазын
сир туш. Ам жемят патал газа рекъерай къу-
мекидиз элкъенвна. Мисал яз, газет келз-
айбайбуру бязи месэлайрай чипиз күмек герек
хъайила, газетдиз чара рекъе твазва. Абу-
рун суалызни газетдин чинрилай къил-
лел алай жавабарни хгуза. Ихътин алакъа-
ди газетдиз халкъдин патай авай ихтибар
мадни артухарзавайдал шак алакъ.

Къе гъэр сада интернетдин такъатрикай
менфят къачузвай вахтунда "Лезги газетдин"
тираж виле ақадайвал агъуз аватнава. Да-
гъустандин хайчаларал акъатзавай газет-
рин арада, тираждал гъалтайла "Лезги газет"
1-чакадал хъун - им вири халкъдин агалкъун я.

Газетдин редакцияди интернетдин майдан-
рани гегеньш къвала тешкилнава. Мисал яз,
"Фейсбукда", "Инстаграмда", "Телеграммда" ва
интернетдин маса майданра хайчалал ма-
рагълу мақъалаяр, шикилар чапзава. Маса ул-
квейра, регионра яшамиш жезвай чи ватанэгъ-
лийрихъ галазни сих алакъа хүн - имни хъсан
къалахрикай сад, гъелбетда, газетдин редак-
циядин бажарагълу коллективдин гъунар я.

Хайчал хунын, халкъ сад авунин кар-
да къетен чка къунвай "Лезги газетди" эконо-
микадин, мергъяматлувилин, Дагъустандин
халкъарин садвилин, медениятдин, спор-
дин, илимдин, сағъламвилин месэлайризни
фикар гузва, и темайрай газетда хъсан мақъ-
ляяр чапзава.

Чаз чи халкъдин тівар алас акъатзавай
газетдин күкүшар мадни къакъан, районрин
газетрин даях тир "Лезги газетдин" редакция-
дин коллективдихъ къвалахдин рекъе чехи
агалкъунар хъана къанзана.

Фарид АГЬМЕТОВ,
"Метъарамдхуръун район" МР-дин къил:

- Играим "Лезги газетдин" редакциядин
коллектив!

За къилди жуван, Метъарамдхуръун райондин
администрациядин ва вири агъалийрин
патай квэз "Лезги газетдин" 100 йис тамам хъун
рикъин сидкъидай мубаракза! Газет арадал
тыизайди ва адакай вири жемиятдин даях
ийизайди редакцияда зегъмет чуѓвазвай ин-
санар я. И карди квевай сифте нубатда халкъ,
чал ва хайч чил къан хъун истиемизава.

"Лезги газетдин" вичин тариҳда цийи аси-
рдиз кам къачунва. Девирар къвез физва,
умумърда газа дегишвилер ийизва, абурухъ
галаз, тъелбетда, газетни дегиш жезва. Амма
аллатай 100 йисан баркаллу тариҳдин ирс,
къеледин хандакъ хиз, гъамиша кубинеда
амукъайдай шак алакъ.

Са шакни алакъиз, "Лезги газетдин" ярат-
мишайбурун колективди хайчал ви-
мендениятдин ирс хунын кардик еке пай кутазва.

Йисалай-суз газетди келзайбайбурун ара-
да итих хажазава ва и кар себеб яз келз-
айбайбурун, редакциядихъ галаз алакъа хуз-
вайбурун къадарни артух жезва. Рекъемирин
технологияр, интернет вилик фенвай девир-
да хайчал алакъатзавай газет гүзгүзни
акъвазнавач, аямдин цийиширикай галаз
кам-камуна аваз физва.

За "Лезги газетдин" редакциядин кол-
лективдихъ яратмишунрин рекъе мадни еке агал-
къунар, чандин саѓваль хъана къанзава. Гъар
са карда квевай чи күмекдикни умуд кутаз
жеда.

Нариман АБДУЛХУТАЛИБОВ,
"Стаал Сулейманан район" МР-дин къил:

- Гъуърметлу "Лезги газетдин" редакция-
дин коллектив! За квэз баркаллу юбилей -
"Лезги газетдин" 100 йис тамам хъун - рикъин
сидкъидай мубаракза.

Баркаллу 100 йисан къене "Лезги газет-
ди" чи халкъдиз вафалудаказ къуллугъза-
ва. Къуд арадал къватлаз, къайдада тваз, же-
мятдин вахт-вахтунда хабарар, малуматар
агакъарзава. Лезги эдебият меденият, яшай-
иш девирдин дегишвилерихъ галаз кам-каму-
на аваз вилик тухун патал газетдин кутазвай пай
тирифдиз лайхълуди я. Гъавилий, къетен
гъуърмет авунин лишан яз, халкъди азас ви-
чин хусуси тъварни ганва.

Газет дидед чал, культура ва бубайрин
адетар хунын вилик тухун патал гъамиша
женгинин сифте жергейра аваз хъана. Газет-
дин чинра жегъил шаирини прозаикри чин
къелемар ахтаршина, абур газет себеб яз
яратмишунрин шегъредал экъечин. Хъсан
насигъатиди ва камаллу арифдарди хузы,
газетди жегъил келзайбайбуру хайчал халкъдин
лап хъсан адетралди тербияламишина, ват-
танпересвал хажакуник еке пай кутазва. Халкъ-
дин сивин яратмишунрин къват хъуваналди
ва абур раиж авуналди, газетдикай халкъ-
дин камалдин хазина, литературадин чал
вилик финин чешме, хейлини машъур писа-
телей, шаирар, алимар, культурадин ис-
кусстводин деятелар патал устадвал хажа-
дай халисан школа хъана.

"Лезги газетдин" вичин тариҳда цийи аси-
рдиз кам къачунва. Девирар къвез физва,
умумърда газа дегишвилер ийизва, абурухъ
галаз, тъелбетда, газетни дегиш жезва. Амма
аллатай 100 йисан баркаллу тариҳдин ирс,
къеледин хандакъ хиз, гъамиша кубинеда
амукъайдай шак алакъ.

Тъварар са шумудра дегиш хъанатлани,
"Лезги газетдин" вичин къилин къайдада - гузай
материалдин дузывал ва жемят патал мен-
фиятлувал - садрани дегишарнад. Вичин 100<br

Цийи қтаб

Шаирдин тарсар

Азедин ЭСЕТОВ,
Дагъустандин халкъдин дуухтур

Зи гыиле и мукъвара чи рикл алай шаир ва публицист **Мердали ЖАЛИЛОВАН** цийи қтаб гътнана. Адан тівар “Уммуърдин тарсар” я. Қтаб яңу жилдер аваз, винел дагъдин зурба къаядал дикъетту ацукъинавай лекърен шишил алаз акъуднава. Шикилди, шаксуз яз, қтабдин мана-метлеб квекай ятла, лишан-ламишава. Яргъал йисара вили аршда уммуър тухтай дагъдин лекъ хайи мукал хтанва, акур-такур веревирдзивайди хъиз, агъада авай алемдиз килигзава, гуя ада и дүньядин къаришмадиз къиметар гузва. Яни лекъ шаирдин руғъдин шишил, къамат я. Адахъ къелзавайдаз “тарсар” гудай жуърэтин ава...

Вичин са макъалада (“Ирид лагъай мөртебадин хабардар”) Дагъустандин халкъдин шаир Арбен Къардаша, М.Жалилован яратмишунриз санлай къимет гуналди, лагъанва: адан шириратни публицистика (гыккайт) сад-садавай къакъудиз хъун мумкин туш. Шириратдин сергъятар гуттую жезвайла, ам публицистикадал, руғъдин къиметар гужлу, эсерлу ийидайла, мад шириррэл элячизава. Им автордин еке тежрибадин нетижя я... Шириррэл түшүннавай публицистика, гыккайт жанлуди, таъсирлуди, чалан кесеруба ибайрайралди, къашаралди ацайды жедачни?..

Чи истеклу шаирди лагъанвай келимайрал разивал къалур тийидай хътин делилар заз жағызвач.

“Уммуърдин тарсар”, за къатлувайвал, авторди яргъал йисара шириррэлди къиенвай публицистика - веревирдер, къейдер, къиметар гунар, тедбирап, тебрикар, түнбүтъяр, тарифар, теселлияр маса жанрайрин эсерар я. Қтабда, адетдинбур хъиз, лап куруй жанрайрин, гагъ-гагъ са қарапин шириратни гътлазава.

Виликрай ақытнавай қтабра хъиз (“Билбил базардал”, “Девирдин дуван”, “Кефчи дүнья”, “Яшамиш жен” ва мсб.), и қтабдан фельетонри (“Малла Басир”, “Беттер дердер”, “Пинвушкадих”, “Гъа къве ваца...”), баснири, таржмайри еке чка къунва. Гаф кватай чқадал лугун: урусрин классик И.Крылован басняр урус чалал көлелини че-тиңбур я. Абул лезги чалал раҳурун, чебни гъавъурда ақыдайвал, им таржумачидин чехи устадвал я. Таржумачиди чи чалан художественный мумкинвилер гыккынан екебур ятла, мад се-ферда субутнава. Басняр чеб гъарма сад уммуърдин еке “тарс” түнши? (“Вак мегъүн тара”, “Гүзгүн маймун”, “Къуъни балыгъ, кырхая”, “Дикъ-етлуди”, “Балуғырн къуъл”, “Шука”). Адетдин ширира (“Уламдал” - ширирн күнчү “На низ яб гуда?”, “Вуч ийин?”, “Фана дүнья, вав зи дуван”, “Це-гъербан”, “Вири - женнетдиз?” ва мсб.) шаирди инсанрин хъсан тежрибадин, адетрин, хесетрин тариф авунчих галаз сад хъиз, пис терефар, ахлакъсувал, гъйретсувал русвагъзава. Уммуърдин уламрай сагъ-саламатдиз, инсанриз хас тирвал, узягъдиз экъечидай терефар раижзава.

* * *

Иви - цурукъун, белки, сад хъиз чиркин я.
Иви физва, амма намус секин я.
Мегер икъван акахъдан къиметар?
Уммуър мегер яни усал къемеда?..

За инал гънавай қарапиз баянар гузвач. Баянар абурук чпик ква: уммуър усал къемеда туш, гъарда жуван вилик, къвачерик вуч кватла килиг, - таъкимарзава шаирди.

Гъа им “тарсни” я...

Қтабда авай “Тебрикар” пай гъар сад патал “уммуърдин тарс” хъиз я. Шаирди вичин бағырияр, абурун агалкъунар, шадвилер тебрикзава. Хъсан краин, алакъайрин тарифарзава. Чавни фикириз тазва: чахъ вуч ава тарифдай ва я тебрикдай?

* * *

Дагъдин лекъер хъайтлани ялгъуздиз,
Таъсивалди жерибур туш агъуздиз...

Тарифда ви, я лугъуз вун Лезги хва!
Аваивиляя рикле татьшиб, жезби, хва...

* * *

Гъам ракъиниз, гъам гъетериз,
Хуш я и квад хам цуквериз.
Лампа ала варцин кылел,
Мугъман патал милиз хъвериз...

Мад мисалар гъизвач. Инсанрин рафтарвилин винизвал, лайихлавал, гереквал вуч ятла, инал гънавай қарапайни аквазва. Теквиле ви, инсанрин садвиле, сад-садав агатуна, сада-садаз гъил яргъи авуна, “къвалин варцел мугъман патал” лампа күккүруна бахт ава! Им бес тарс, тежриба, тебрикдай кар тушни!..

Ақылтый “тарсар” - насыльтар шаирди чаз теклифнавай “Сүкрай-рал къинар”, “Уммуърдин тарсар”, “Къванерал къинар”, “Явшанрин хъвер” ва маса паяра гънавай къвед, къуд, ругуд, мугъуд қарапин ширира, күрүп къаравилийра гънава.

“Цийи ламарин келимайр” пай са қарапин шири-р-сатирияр я. Намуслу гъар сада негъзувай амалриз, краиз ганвай къиметар ква абурук. За къатлувайвал, ибур чи лезги шириратда цийи жанр - сатирадин са қарапин эсерар я. Абурун манаметлеб са бязи тъккайрин, повестрин манадиз барабар я.

Лезет хкуд аламай къван чилерал.
Зарландаң ақалж гъибетрални хъилерал.
Твамир жуван чилни, чанни къелера,
Хъсанвили хажда күн гъилерал.

* * *

Кур чехидав гъвечи mlyr жедач.

* * *

Есил лам ятлани, къаник шивер хътин машинар кеа!..

Инал гънавай мисалар чи халкъдин мисалрэни мискъалриз, камалут келимайрэз гаф мукъва я. Абурун бинеда сад-садаз акси къуватар, къарши крат, търекатар ава. Гъавиляя къарши гафарика - антитезадикай хийирин къачунва. Келини реғят я, рикленли яргъалди аламукъда. Ктабда гънавай “Явшанрин хъвер” пай айгъамар, түккүль хъульрун (чара атлай къуыл) квай күрүп къаравилийрикай ибарат я. И жанр чи литературада фадлай малум ятлани, М.Жалилова ам мадни хци авунва. Алай аямдин гъакъыкъатди инсан, вични къхизвай кас ятла, гъихътин уламра тазваватла, чаз малум я. Къаб алай ихтилатар, жуърэтлу гекъигунар, тедбирап герек жезва. М.Жалилов девирдин суалриз жавабар жагъуриз, яни гъа четин уламрани инсанриз дүз “тарсар” гуз алахъзава. Девирдин “дуван къазва” шаирди:

Чи уммуър багъади туш, чун ужуз я...

* * *

Чина къиникь реғят я, яшамиш жез

четинвияй...

* * *

Налогар гана, секиндиз късузва: дезгейрал, вокзалрик, къуарлик...

Ингье квездап куруй, гъа са чавуз гъакъван дерин манадин “тарсар”.

Чна макъаладин эвелдай лагъанвайвал, уммуърдин тарсар уммуър тақурдавай гуз жедач. М.Жалилов лагъайтла, чаз мукъувай чизва. Ам уммуърдин гаф хъултапрай экъечинава... Ингье гила, 35 йисуз газетдин чехи къуллугъчи хъанвай, халкъдин ва государствовин патайни хейлин гъурутметар къачунва РФ-дин ва РД-дин къультуралыкъ работники, писательрин ва журналистрин союзрин членди “Уммуърдин тарсар” гудачни?

Эхъ, лайихлу қтаб, хъсан тарсарин чешме гънава авторди чи вилик. Адаз лайихлу къиметни гун кутугнава. Амма...

Чи дөвир масад хъанва. Халисан лайихар авай хейлинбур къулухъ галамукъзава. Шаиррин хъсан ктабарни къелзайвайбурун къатариз чир таҳъана амукъзава. Абурун тиражар аваз я ақъудиз жезвач, я гъукъуматдин патай абуруз къумекъ, пулдин гонорарни гузмач... Ятлани, халисан булахар къурар тиийдайди хъиз, къхизва чи устадри, ақъудзава чин хуси хархийрихъ қтабар, багъишиза дустариз, танишириз, библиотекайриз, мектебриз. Мерд Али Жалиловин гъак!

И цийи қтабдиз спонсорвал (кумек) автордин хурунуви, мукъва-къили Рамиз Исмиканова авунва. Сагърай вич.

А. АГЬМЕДПАШАЕВ,
“Куъредин ярар” күлтүрадин
центрадин комитетдин предсе-
датель

Алай девирдин СМИ-ри иллаки тарифдин делилрал фикир желбун ишлемишайбур, синонимар хъуниз килигна, нукъсанар яз гысаба-ланда. Чи гафарганра абур авачиз хъун автордин таҳсир туш эхир. Абур словар алава хъувун герек я.

Ширира гафбуруз чин тийир га-фарни гъалтзава. Нукъсан яз гыса-биз жедани чавай и кар? Гафар ну-гъатринбүр, фад вахтара лезгийри ишлемишайбур, синонимар хъуниз килигна, нукъсанар яз гысаба-ланда. Чи гафарганра абур авачиз хъун автордин таҳсир туш эхир. Абур словар алава хъувун герек я.

Уммуърдин укъу-цуру акунвай, лезги чалан гъавурда хъсандин авай касди чи чала авачир цийи гафар арадал гъунни, заз чиз, пис квалах туш. Вучиз лагъайтла, маса чалара къвевай цийи бязи гафа-ри, я са шумуд гафуналди лугъувай баяндиги чи чал векъи ийизва, адан сесинин гъузелвал квадарзва. Месела, “элкъвена хъведай ван” лугъудалди автордин “элван” лугъун меслят ақавазва. Квэлди им пис гаф я? “Вакуум”-дин чакадал “ичем” ишлемишава. Ширира “ва-куум” гаф ерлини къазвач эхир.

Лезги халкъдин эдебият хаталу-

вилликай хъун патал 1990-йисуз лезги писательрин Союз арадал гъанай.

Вири районра ада вичин отделени-яри тешкилна, гүлжудаказ квалах тухуз гатлуннай. Союздиз вичихъ вири рекъерай чирвилер авай, халкъ патал яратмишавай, адахъ рик куз-

Эхиз женнини бязи крат?..

Ватандин Чехи дяве ақылтый
акынъалай чна чун гъалиб хъана лу-
гъуз шадвалзава. Амма ячалай
инихъ чи душманар чалай къисас
вахчун патал, югъ-ийиф талгъана,
чуру ниятдин краал машгъул я.

Ингье Даллесан план къилизни
акътнана: зурба Советрин гъукумат
дарбадайна, вилкан дуст Республика-
яри тара абуна. Абурун гафар манасузбур, тъяясузбур, ши-
риратдин къайдаяр техенвайбур,
гъаваярни цурзавай хъгинбур ва я
жанавурди къув ягъуниз ухшарбур
я. Икъл хъунин себебар садни къвед
туш. Вири гүзчевиликай худна,
тербиядин меслэлайриз яб гузмач.

Сифти-сифте душманри чипин
виллик эцинавай месэла гаф мил-
ләтирикай ибарат тир Урсатдин
культура, милләттар чеб чепел гъал-
дарна, къаняй ақъудун я. Культура
амачир халкъдивай вичивай вич
хузы тежедайди, ам регъятдаказ
лукъивиле тваз жедайди абуруз
хъсандин газза. Гъавиляя сифте ве-
зифайрикай сад арадал атанвай
гъалдиз тамам фикир гун, душман-
рин чуру ниятрез акси серенжемар
къабулзун я.

Халкъдин руғъдин къуват гүл-
жу ийизвай тақъат тир шириратдихъ
гүлжүл къуват ава.

Гъавиляя за ширира къхизвай
гъар са кас таҳрикзава. Абурун чи
сағвилин руғъ гүлжүл ийизва. Гъел-
бетда, виридакай Эминарни Сулей-
манар жедайди туш. “Куъредин
ярар” медениятдин маканди ярат-
мишавай гъар садас къумекъзава,

абурун эсерар халкъдай агақъарун
патал чалишишавал ийизва, шири-
рат виллик тухунин серенжемар къа-
булзув.

Гъайиф хъи, ихтиян краал маш-
гъул хъана къанзазай Дагъустандин
писательрин Союздын председател-
вил “Лезги газетдиз” ганвай эсерар,
вучиз ятлани, зайдифбур хъанва. Ша-
ирдихъ дигай ширира авачир жал?..

Умудзава хъи, Дагъустандин писательрин Союздын вичин квалах неинки вичин цларин ва Махачкъа-
ладин сергъятра, гъак! вири район-
рани къиле тухуда.

Лугъун герек я, “Лезги газетдин”,
“Самур” ва “Дагъустандин дешегъ-
ли” журналрин векилри гъамиша
районда къиле фейи мярекатра иш-
тиракна, культурадин макандиҳъ ва
райондин писательрин отделенидихъ
галаз сих алакъаяр хвена. Абурун
милли эдебият къуватдай аватуниай
къутармишунин квалахдив гүлжүл-
лувилеги эгечи, инлай къулух-
ни и кар давамардайдал шак алач.

Гъульметлубур, ша чна чи чал,
эдебият, меденият, вири къуватар
эцинга, хъун! И карда чи фикира-
ни крат сад ийин.

Камалдин Агъмедован - 75 йис

Пак мурадрин хүз эркинвал...

Камалдин АГЬМЕДОВ**Этюдар****I**

Зун дүньядиз атана
Гарай кылелла.
Зун дүньяда көккөвена
Инсан рикеваз.
Зун дүньядай хъфида,
Багъиряш ишеш.
Секин жеда нақвара,
Лакынриз хъуре.
А нақварай экъечид
Ракынхих цүквер -
Рикле ифей хиялприн
Киват тахтай бегъер.

II

Зи гъар са югъ, кьефесдавай
лекърен хыз,
Акъатзава хийир-дуя галачиз,
Түрфанд хура зайдиф жезвай
елкен хыз,
Пак умудар кузвай рикле амачиз.
Зи рикликай хабар амач багъирриз,
Мукъва-кыли килигзава яргъарай.
Мус хкведа хъверни шадвал
ерийриз?
Мус ахквада халкъдиз эквер
дагълара?
Лувар хана, лув гуз жезмач цавара.
Асфальт гатаз, факъир фена
вилика,
Макъсад квахъна, хъвана зунни
авара.
Гынва, гынва зи гъерекат виликан,
Уммуыр вучиз икъван серин хъана
заз?
Агъ, хважамжам, ирид ранг це
ийкъариз,
Гүзел дүнья, ракъар, варцар
къвана заз,
Сагърай, зи дуст, ван хквемзач
япариз.

* * *
Гынга хътин чигеда
Цай күкүбизи нурави,
Ава цава рагъ.
Лацу балкан хътин циф
Чунынх хъвана дереда,
Вацал вегъез нағъв.
Са руш фена булахдал,
Фена күс бузулутдин,
Хал алай хъулькъель.
Зи хиялни тухвана
Ада вичин гелеваз,
Гүя языма кел.

*** * ***

Килиг, къушари падэзава цавар,
Вучиз къарайсуз хъвана къе абур?
Чилелла шараг квахънавай сабур,
Мукъ аватна, авач са дава.
Кичеэза жеди за денбел тухуз -
Къақъудиз бала, бици тир лувар.
Эхцигна шараг - пишкешна сувар,
Мукалла къушар, манияр лугъуз.
* * *
Кетин дагъдин кылелла циф.
Галуқзава цун хъел-гапур.

Икъван пак мурадрин эркинвал гвай шаир Къурагъ райондин Хпутьрин хъряй я. Амма, лугъуда күне, хпутьвияр агъулвияр я, хпутьвиди икъван михъи лезги чалал, художественный рангарини гыссерин жильтай дэвлетлудаказ сонетарин этодар, маниярни бахшандар хъшида?

Камалдин АГЬМЕДОВАН кысмет гъахтынди я. Писни хъянвач. Вичи тестикъарзавайвал, ам гъа са халкъдин къве лув я, гъа са дагъдин къве син я. Агъулви шаирри лезги чалал теснифун чи литературада фадлай тестикъ хъянвай гъакъикъаттушни! (Гъамзат Османов, Мегъамед Къурбнов).

Кысметди ам алай вахтунда Рутул райондиз акъуднава. Амма рутули бес гъа Лезгистандин чукушни! Шиназ Гъезерчили хъиз, лезги чалал нитеснифна!..

Күрледи, къе чна лезги, агъул, урус чаларал вичин эсерар келзайвайбурув агакъарзавай Камалдин Агъмедин 75 йис тамам хънух газ гъазурнавай чин квэз теклифзава.

Юбиярдиз чна и дережа риклин сидкъидай мубаракзава. Давамара жуван рехъ. Къве балкъан квай фургъунди хъиз. Къве булах ахахзавай селди хъиз. Къве къерехди вилики туухзвай вацу хъиз...

Мерд АЛИ

Рахазва цав, рахазва ийф,
Къурхуили гузва заз күр.

Атана марф - гылер ламу
Къуру чилихъ яргъи ийз.
Хъурезва рагъ... Дагъ я зарлу,
Зи кичевал гъургъуб ийз.

Сонетар**1**

Вил вегъена къуд патаз за
къанихдиз,
Вуч акуна, вуч акунач вилери?

Гыхътиг шадвал гъида жува
рекъериз,
Лугъун тийиз келимаяр синихдай?

Сада вичиз пул киватизава датлана,
Садни ава, гыл худна, тлабиз,-
Кесиб касди ава зи рикл кабабиз,
Мублагъвилин гылер-квачер

атлан.
Сада квачер галчурзава чилелай,
Садан нақъвар - селлер хъана -
вилелай,
Вучиз хана лугъуз вич и дүньядиз.
Садан уммуыр - офицер,
кеф чугваз,
Мублагъвилин, къизилринни
нур алас,

Сад - дустагъда, ван текъвез
пак дуъадин.

2

Зи къакъанвал гыи кукъушрив
рахазва?
Зи целхемар гыи везиндих
къекъевзва?
Күн зи патав гыи ульчиме газ къе
къевзва?

Заз, шаирдиз, миңнатис яз
аквазвай.

И кукъушрал захъ галаз къе атана
Фирдаусид камаллувал еке тир,
Гъафизан чал, михъи риклин
тике тир,

Саадидин игитвал зав рахана.

Ибн-Синадин къат тежедай

фиркирар,
Тарих михъай а вахтарин сафунай,
Гульчиненрин акъвазардай гад
вилик,

Гапурдикай мукал гатай жигъиррай.
Еке къуват акур гужлу гафунай,
Умуд кутаз пакад ийкъан шадвил.

3

Алмасдин гам экъя ийиз чилерал,
Живедини сүгъурчывал ийизва.
Ятланы, къуд постунилай хъфизва,
Гатфар къевзева цицивал тваз

риклира.

Хуруун къилихъ са тек-ялгъуз
күвал гала,
Юкъва авай къакъан чуплах

чинаррин,

Ам ви күвал я, ам акваз зал звал ала.
Эхъ, вунни, яр, гъа ви күвал хъиз,
тек ава.

Аламат я ваз ялгъувал ала хъун.

Багъа цукъ я зи уммуырдин,
гатфарин,

Ачух я ваз зи риклин күвал экв авай.
Кланда, кланда заз чи рекъер

какахъун,

Садвал жервал краинни гафарин.

Риклин медаль**алкъурзава хурдал****Арбен Къардашаз**

Дустар галаз уммуыр хуш я
зи риклиз,
Дуст, ви кылел бахтар къурай
хъуреидай.

Илгъамдин цай түхүн тийир гъиз
рекъиз,
Пелел шадлу зар акъаз хъуй
куреда.

Миграгъ дере - хайи ватан масан я,
Лезги диде гъейран тир вал
гъар члавуз.

Къакъатунин дерт акур вун инсан я,
Мегъединан луваралди физ цавуз.

Шихнесира къимет гана ширириз,
“Сефер рехъ хуий”, - лагъана ваз
маканра.

“Сифте цукъвер” - сифте ктаб
шайрдин

Гъилерава, ядигар яз, масан тир.

Лезгийрин ад милливал квай, тир
багъа,
Къве пад хъянвай риклин күлсар
күват хъвииз,

Ви ширири чукъурзава ад - атир
Чатук яд гай гъулдан хътин,
тларат хъиз.

“Ичерин багъ”, “Иифен сүфатар”,
“Пешапай”,
“Ватандин гум”, “Арш”, “Юкъ”,
“Шехъ зи цвельин тар”.

“Фана багъдин гъурьуръяр”, -
чаз гай пай,
На чан гъана руыгъдал къакъан

галай зар.

Пачагъарни къвез-хъфида чилелай,
Гъар нянихъ рагъ рекъида хъи
цавара.

Вун амукъда адалат яз мецера,
Хайи халкъдиз са пир хъана
гафарин.

Къурагъри вал дамахзава эркиндиз,
Язнад тънан Кетин дагъдин
темен гуз.

Вун туплаял я лап якъутдин кин авай,
Цавал булат элкъурзавай
марфадиз.

Ая чадгъун, дамах мийир,
хажа къиль,

Гыч садрани леке тахъй намусдал.
За дустивел дамахзава,
вугуз гъиль.

Къудрат - къуват гурай мадни
ви руыгъдиз.

Мукални раб, хъран фуни, хчин къеб
Дидед гылил вердишарна вахтуни.

Чи ягъ-намус, чи тахт я вун,

гъакъл эдеб,

Риклин медаль алкъурзава дустуни.

Арбен стха, Арбен Къардаш,

сағърай вун,

Камалдина тебрикзава элкъвей йис.

Сад Аллагъди гурай йикъар

рагъ алай,

Дамахзава, ви гереквал ийиз гъис...

Зулун этюд

Яргъарай захъ, лап яргъарай
Галуқзава Ватандин сес.

Гүя ана кими я зун

Гъа и зулун межлисдин мез.

Гыссазва за дегиш жезвай

А чилин чин, адан рангар.

Пашманвили къазва чка,

Артухзава мекера гар.

Карагзава вилерикай

Хъипи хъянвай дагъдин либас.

Рахазва зун дидед чалал,

Мукъва ийиз заз гъар са кас.

Секин багъдин хъутубуль капал

Хъиткынзава экуун ярап.

Къвахъиз пешер, вуч гүзел я

Зулун тамун къизил йикъар.

Рачу синел, вацун патав

Чуынъух хъана зар секинвал.

Гагъ къуыр хъана, гагъ хъана къвед,

Пак мурадрин хүз эркинвал.

Экъу булат ціраз ава,

Са нагъв хъана вили вирел.

Зи гүзүль - къуш тухуз ава

Дурна фейи хайи чилел...

...Яргъарай захъ, лап яргъарай

Галуқзава Ватандин сес.

Гүя ана кими я зун, -

Гъа и зулун межлисдин мез.

Эксプロмт

Лацу-Чулау болуттар

Цавун юкъвал күккизва.

Гъүжетарна, эхирдай

Къуд патахъди күккизва.

Цукъ ракъиниз хъурена,

Чи ватанэгълияр - гъар сана

Масуб МАГЬМУДОВ,
отставкада авай полковник

Жуванбурукай са хъсан хабар агакъайла, заз гзаф шад жеда, рикл гъевесдин ацъуда. Ахпа хейлин вахт фида гъа хабардин таъсирди кай хкат тийиз. Гъа са вахтунда чурухабар агакъайла, жувазин пис жеда. Хай халкъ клан хъун, садасадаз күмек гун, лезги чил, чал хъун - ибур, заз чиз, гъар са лезгин везифаяр я.

Зун патарал хъана, зал дульшхъай саки вири лезги гърхтийн бур тир, чпел дамахдайбур. И йикъара зун цавув агакъайра вакъяна хъана. Ам зи хурунви, къунши **ОМАРОВ Мегъарам Омарович** из 2021-йисан 11-августдиз "Дагъустандин халкъдин игит" лагъай тъвар гунихъ галас алакъалу тир.

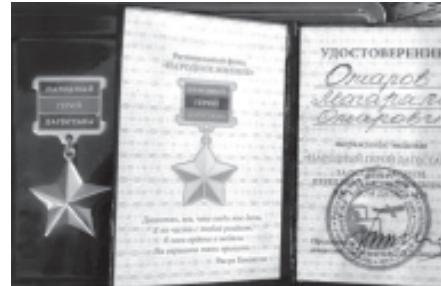
Мегъарам Омаров 1963-йисан 12-августдиз Агъа Макъарин хуре дидедиз хъана. Мегъараман дах Омар колхоздин чубан тир. Цийи Макъа къвал-юг кутурла ада школадин къаравулвиле къалах. Мержан халани школада михъивилердайди тир. Халис зегъметчийрин хизанды 8 аял чехи хъана, абурукай 3 - гадаяр. Вахтар дарбур тир. Къевзай мажибрали хизан хъуз жевзачир. Гъавилия Мержан халанди вичин рушарихъ галас гамар, халичаяр хразвай ва маса гузай. Хсуси сала помидорар цазвай, гатуз Урсатдин шегъериз тухвана, маса гудай. Гъа икл, абуру чини квалипер тълкурна, аялрив келиз туна,

Шад я

абуруз меҳъярар авуна. 1980-йисуз Цийи Макъарин юкъван школа къутягъай Мегъарам Рязандин областдин Песочниятин хурун майишатдин техникимдиз гъахна.

1982-1984-йисара же-гъилди Чита областда армиян жергейра къуллугъна. 1985-йисуз техникум къутягъай гада Рязандин областдин "Заветы Ленина" колхоздиз агрономвиле рекъе тұна. Гъавурда аваз къалахзаяв пешекар са тимил вахтундилай майишатдин къилин агрономвиле тайнарна.

1993-йисуз зи хурунви Чучковский райондин "Родина" ТОО-дин председателвиле хъана. 2005-йисуз Мегъарам Омаровича "Протасьев" тъвар алас вичин ООО ачухна.

Мегъарам Омаровичаз пуд велед ава, вирида къилин образование ганва. Абурун хъсандиз яшамиш жезва.

Чан сагърай зи хурунвидин, мадни агалъунар хурай адах!

Гъакъыктай я, эцигунар патал тайнарнавай чилин хусуси участок авай гъар са касди, дарамат эцигунин къалахар квелай ва тъикл башламишдатла лугъуз, фикирар ийида.

Гы месәладиз фикир гун лазим я сифте нубатда? Пешекарри тестикъарзайвал, бинеяр эгъунынкайни, квалин винел патан акунирайни, пландайкайни вай, эвлени-эвл эцигунар къиле тухунин гъакъиндай ихтиярар ава лагъай маҳсус документ тълкурунинкай фикир авун герек я. Эцигунрин ихтиярар гузай документ гъам къалеризни, гъам инсанар яшамиш т-

Къу ихтиярар
Къвалер эцигдайла...

жедай дараматризни (месела, алишвериш патал) талукъя.

Гъата ихтиярар ганва лагъай документ тълкурьдалди дарамат эцигнаватлани, объект къанундалди тестикъарун ва хусусиятидин ихтиярар хъун патал акт гъазурун чарасуз я.

Пешекарри къейдзайвал, ихтиярар гузай чаарцарап галачизни эцигунар къиле тухуз жеда, амма ихтиин дульшүшда объект жуван хусусият я лагъана регистрация авун ва инженерный сетрик кутун четин ақвазда. Гъавилия эцигунрихъ, архитектуралыкъ, коммунальный сетрихъ галас алакъалу РФ-дин талукъ къанунрал амал авуниз сифте нубатда фикир гун герек я. И жигъетдай галай-галайвал малуматар, лазим документар чирун патал гъар са агъалидиз МФЦ-дин идарадин къуллугърикай менфят къачудай мумкинвал ава. Чипхъ чилин участокар авай эцигунарзай вирибурувай ихтиярар гузай документ МФЦ-дин идарайрай къачуз жеда.

Квез чидани?**Тайланддикай итижлу делилар**

- Таиланд Азиядин ультке я. Камбоджадилай, Лаосдилай, Вьетнамдилай тафаватлу яз, ам Азиядин лап кесибурун сиягъидик ақатзавач.
- 1939-йисуз ульткведин Сиам тъвар дегишарна, адап Тайланд эцигна. 1945-йисуз адап эвелан тъвар - Сиам - эцигна. 1949-йисуз адакай мад Тайланд хъхана. 9-йисан муддатда 3 сеферда тъвар дегишарай ультке мад дульняда авач.
- Таиланддин меркездин (Бангкок) официальный тъвар виридалайни яргъиди я лугъуз, Гиннессан рекордирин ктабдик кутунва. Таржума авурула, шегъердин тъвар 30-далайни гзаф гафарикай ибарат жезва.
- Виридульядин метеорологияндик тешкилдик делилралди, Бангкок дульняда виридалайни чими гъава жедай шегъер я.
- Пхукет Таиланддин виридалайни еке остров я.
- Таиландда Цийи йис 9-йисан къене пудра къейдзава: Европадин (1-январдиз), Китайдин (къейддай юғы чини календардилай аслу я) ва Тайланддин (14-апрелдиз).
- 1913-йисалди гзаф тайвийрихъ фамилияр ава-чири, абуру анжак тъвар ишлемишавай.

- Таиландда фил пак гъайван яз гъисабзава. Ина гъар са филдихъ медицинадин страховка ва 15 агъзур батдин къадарда пенсия ава.
- Таиланддин острорва пальмайрилай къакъан дараматар эцигдай ихтиярар садазни авач.
- И ульткведа 68 миллиоңдилай гзаф инсанар яшамиш жезва.
- Таиланддин умуми майдан 513120 квадратный километрикай ибарат я.
- Дульядин ультквейриз ракъурзаяв гзаф ана-насар Таиландда гъасилзава.

Ульткведа ва дульняда**Гъалар веревирдна**

Россиядин Президент В.Путин А.Лукашенкоиди галас Белоруссиядинни Польшадин сергъятдал арадал атанай гъалар телефондай рахуналди веревирдна. Идакай "Новости" РИА-дин РФ-дин регъбердин пресс-секретарь Д.Пескова хабар гана.

Сергъятдал арадал къевзай агъвалатрилай гъейри, ультквейрин регъберри мукъвара къиле тухудай гурущирин патахъянни месляттар авуна.

Идай вилик В.Путин Европадин советдин председатель Ш.Мишелахъ галазни Белоруссиядинни Польшадин сергъятдал жевзай агъвалатрикай жигъетдай телефондай раханай. А чавуз В.Путина малумарна хы, Белоруссиядиз акси санкцияр кардик кутун менфятыс гъерекат я.

Туркияды түрфанды

29-ноябрдиз Туркияды пайда хъайи түрфандын нетижада 6 кас къена, 38-даз хасартивилер хъана, абурукай пудан сагъламвал лап пис гъалда ава.

"Новости" РИА-ди хабар гузайвал, къати гар акъатуниди къвалерин къавар аватна, тарар дувулрай ақыдна, Стамбул ше-гъерда авай чехи сят алай минара чикана. Түрфанды гъатта фураяр къвалахъди элкъурна.

Туркиядын метеорологиядидин къилин къуллугъдин делилралди, къати гарухъ са секундда 22 метрдив агакъдай ийгинвал авай.

Арачивал ийидайвал я

Туркиядын президент Р.Эрдоган Киевдинни Москвадин арада арачивал авунин жигъетдай гайи теклиф Украинадин президент В.Зеленскийдин офисдин регъбердин меслятчи М.Подоляка разивиледи къабулна. Идакай "Vesti.ua" Telegram-каналди хабар гана.

"Чна президент Эрдоган и теклифдиз хъсан къимет гузва ва адай разивал ийизва. Туркиядын президентди арачивилин жигъетдай ийизвай алахъунриз Россиядин терефдини вай лугъун тавартыя, дуль жедай" - лагъана Подоляка.

Россиядини Украинадин арада гүа къалмакъал арадал атун мумкин яз гъисабзавайвиял Түркиядыз алакъаяр къайдадик күхтунин барадай арачивилин къвалахъ къиле тухуз къланза. Кремлди са шумудра малумарна хы, Россиядин терефдиндиз Украинадин аксивал авунин планар авач.

"Спутник V" хъяна

"Science Direct" чешмешда чапнавай делилрал асаслу яз, коронавирусдиз акси Россиядин "Спутник V" вакцинадикай менфят къачункай Венгрияды хъсан нетижажа арадал атана. Къейдзайвал, и вакцинадилай гъейри мад къуд ишлемишава, амма вирусди азабар гана реквизайбурун къадар тымиларнун виридалайни хъсандин "Спутник V" вакцинади таъсир авуна.

Пешекарри ковиддиз акси рапар янавай Венгриядин 3,7 миллион агъалидин гъакъындай делилар ахтармиша.

Са тимил йикъар идалай вилик ВОЗ-дин пешекарри "Спутник V" вакцина ахтармишун патал Россиядин атун хиве къунай. И кар алай йисан декабрдиз къиле фин мумкин я.

Сагъламвилин сир

Америкадин биолог М.Лидин фикирдади, тухвиледи түтүнни инсандин беден азаррикай ва къузыз хунигай хъзвана. Са жерге алимирин фикиррал асаслу яз, идакай Норвегиядин "Forsknig" чешмени хабар гана.

Алимди тестикъарнавайвал, гъайванрал къиле тухвай маҳсус ахтармишунри вилив хвейи нетижаяри гана. Малум хъайвал, гагъ-гагъ каш гуни, пегъриздал амал авуни, сив хуни инсандин яргъи ва сагълам умъур гуда.

Къалмакъалар

30-ноябрдиз Кабулда мектебдин патав хъиткынунар арадал атуниди са шумуд касдин сагъламвилиз зарар хъана. Идакай "Новости" РИА-ди хабар гузва.

Агъвалат акур шагъырдин гафаралди, агъа кълан вад касдиз, гъа жергедай яз "Талибанрин" (Россияда къадагъа авунвай тешкилат) къуватризи зиян хъана.

Гъа и юкъуз талиби Афгъанистандин рагъэкъечдай патан Нангархар вилаятда ИГ-дин (Россияда къадагъа авунвай тешкилат) клеретдин боевикрин база тергна. Талиби Афгъанистандин яракълу къуватрин штабдин начальниквиле тайнарай К.Фасихуддина идалай вилик малумарайвал, ульткведен са жерге районра боевикрин клеретлар ава ва абуру пайгарвал къурхулувилай кутава.

Алай йисан августдиз талиби Афгъанистандин гъукуматдин къуватриз акси яз гъужумдин серенжемар къиле тухвани. 15-августдиз абуру Кабулдиз гъахъна ва пакадин юкъуз дяве күтаягъ хъянвайдақай малумарнай. Саки къад 9-йисуз Афгъанистанда аваз хъайи США-дин аскерар 31-августдиз анын эхкъечнай.

Чин гъазурайди - Куругъы ФЕРЗАЛИЕВ

ислен, 6-декабрь

РГВК

- 07.00 Время новостей Дагестана. Итоги
 08.00 «Королева спорта»
 08.10 «Детские новости»
 08.20 Д/с «Русский музей детям» 1 с.
 08.50 X/ф «Приходите завтра»
 10.35 «Годекан»
 11.00 «Человек и право»
 12.10 «Служба Родине»
 12.30 Новости Дагестана
 12.50 Дагестанская кино-Х/ф «Тайна синих гор»
 14.10 «Дагестан туристи-ческий»
 14.30 Новости Дагестана
 14.50 «Мир Вашему дому»
 15.20 Ток-шоу «Говорить разрешается»
 16.30 Новости Дагестана
 16.55 X/ф «Долгая дорога в дюнах» 5 с.
 18.10 Проект «Линия судьбы» «Марьям Дандамадеева»

- 18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»
 19.30 Новости Дагестана
 20.00 Новости Дагестана
 20.20 «Подробности»
 20.45 «Экологический вес-тиник»
 21.00 Проект «Удивительные горы»
 21.20 «Глянец»
 22.05 «На виду»
 22.30 Время новостей Дагестана
 23.00 Время новостей. Ма-хачкала
 23.20 «Угол зернения» 16+
 23.50 Д/ф «Кавказские ис-тории. Мать» 16+
 00.30 Новости Дагестана
 01.00 Время новостей. Ма-хачкала
 01.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
 01.50 «На виду»
 02.15 «Экологический вес-тиник»
 02.30 «Подробности»
 02.55 «Глянец»

ПЕРВЫЙ

- 05.00 «Доброе утро». 09.00 Новости.
 09.25 «Доброе утро». 09.50 «Жить здорово!» (16+).
 10.55 «Модный приговор». (6+).
 12.00 Новости.
 12.15 «Время покажет». (16+).
 15.00 Новости.
 15.15 «Давай поженимся!» (16+).
 22.30 Новости Дагестана
 23.00 Время новостей. Ма-хачкала
 23.20 «Копуса»
 00.10 «Служба Родине»
 00.30 Время новостей Да-гестана
 01.00 Время новостей. Ма-хачкала
 01.15 Ток-шоу «Обществен-ный интерес»
 01.45 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 01.50 Ток-шоу «Обществен-ный интерес»
 02.55 «Копуса»
 03.40 «Проект «Поколе-ни» «Любовь, проще-ние, терпение»

РОССИЯ 1

- 09:00 Канал «Очар»
 17:15 МВД
 17.20 «Безопасность на доро-гах»
 17.45 «Светофор»
 18.05 Акценты.
 05.00 «Утро России».
 12.15 «Время покажет». (16+).
 15.00 Новости.
 15.15 «Давай поженимся!» (16+).
 17.00 «Время покажет». (16+).
 18.00 Вечерние новости.
 18.40 «На самом деле». (16+).
 19.45 «Пусть говорят». (16+).
 21.00 «Время».
 21.30 Т/с «Вергинский».
 22.40 «Док-ток». (16+).
 23.35 «Вечерний Ургант». 00.00 «Познер». (16+).
 01.05 «Время покажет». 03.00 «Время покажет».
 02.30 «Подробности»
 02.55 «Глянец»

НТВ

- 04.55 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).
 06.30 «Утро. Самое луч-ше». (16+).
 08.00 «Сегодня». 08.25 Т/с «Морские дьяво-лы. Северные рубежи». (16+).
 10.00 «Сегодня». 13.00 «Чрезвычайное про-исшествие». 14.00 «Место встречи». 16.00 «Сегодня». 17.15 «Андрей Малахов. Прамой эфир». (16+).
 18.40 «60 минут». (12+).
 20.00 «Вести». 21.05 «Вести». 22.30 Т/с «Ключ от всех дверей». (12+).
 23.35 «Вечер с Владимиром Соловьевым». (12+).
 02.20 Т/с «В зоне риска». 03.00 «Время покажет». 04.00 Т/с «Личное дело».

ДОМАШНИЙ

- 06.30 «6 кадров». (16+).
 06.50 Д/ф «Реальная мис-тика». (16+).
 07.50 «По делам несовер-шеннолетних». (16+).
 08.55 «Давай разведемся!» (16+).
 10.00 «Тест на отцовство». 13.00 «Сегодня». 14.30 «Чрезвычайное про-исшествие». 15.00 «Сегодня». 16.45 «За гранью». (16+).
 17.50 «ДНК». (16+).
 19.00 «Сегодня». 20.00 Т/с «Горячая точка». (16+).
 23.15 «Сегодня». 23.35 «Основано на реаль-ных событиях». (16+).
 01.20 «Их нравы». 02.20 Т/с «Юристы». (16+).
 04.00 Т/с «Юристы». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

- 06.00 «Настроение». 08.10 X/ф «Добровольцы». 10.10 Д/ф «Леонид Быков. Последний дубль». (12+).
 10.55 «Городское собра-ние». (12+).
 11.30 «События». 11.50 Т/с «Коломбо». (12+).
 13.40 «Мой герой». (12+).
 14.30 «События». 14.55 «Город новостей». 15.10 Т/с «Женская версия». 17.10 Т/с «Некрасивая под-ружка». (12+).
 17.50 «События». 18.15 Т/с «Некрасивая под-ружка». (12+).
 22.00 «События». 22.35 «Спецрепортаж». 23.05 «Знак качества». 00.00 «События». 23.00 Мелодрама «Дышь со мной. Счастье взай-мы». (16+).
 01.00 Д/ф «Реальная мис-тика». (16+). 02.00 «Тест на отцовство». 03.35 Т/с «Белые волки».

ЗВЕЗДА

- 05.20 Д/ф «Диверсанты», 3 и 4 с. (16+).
 07.00 «Сегодня утром». 09.00 Новости дня. (16+).
 09.20 X/ф «Шумный день». 11.20 «Открытый эфир». 13.00 Новости дня. (16+).
 13.25 Т/с «Белые волки». 14.00 Военные новости. 14.05 Т/с «Белые волки». 18.00 Новости дня. (16+).
 18.30 «Специальный ре-портах». (16+).
 18.50 Д/с «Наука и война». «Подвиг химиков». 19.40 «Скрытые угрозы». «Альманах 482». (16+).
 21.15 Новости дня. (16+). 21.25 «Открытый эфир». (12+).
 23.05 «Между тем». (12+). 23.40 X/ф «Военно-поле-вой роман». (16+).
 01.30 X/ф «Шумный день». (12+).
 03.05 Д/ф «Раздвигая льды». (12+).
 03.35 Т/с «Белые волки».

саласа, 7-декабрь

РГВК

- 07.00 Новости Дагестана
 07.20 Передача на табасаранском языке «Мил»
 08.00 «Королева спорта»
 08.10 Мультфильм
 08.30 Новости Дагестана
 08.50 X/ф «Прощай, оружию»
 10.30 «Экологический вес-тиник»
 10.45 Проект «Линия судьбы» «Марьям Дандамадеева»
 11.15 X/ф «Долгая дорога в дюнах» 5 с.
 12.30 Новости Дагестана
 12.55 «Глянец»
 13.45 «На виду»
 14.10 «Подробности»
 14.30 Новости Дагестана
 14.50 Передача на табасаранском языке «Мил»
 15.30 Проект «Удивительные горы»
 15.45 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»

- 16.30 Новости Дагестана
 16.55 Турнир борцовской лиги «Wolnik» (прямая трансляция)
 19.30 Новости Дагестана
 20.00 Время новостей. Ма-хачкала
 20.20 «Про футбол» в прямом эфире
 21.10 Ток-шоу «Обществен-ный интерес»
 22.30 Новости Дагестана
 23.00 Время новостей. Ма-хачкала
 23.20 «Копуса»
 00.10 «Служба Родине»
 00.30 Время новостей Да-гестана
 01.00 Время новостей. Ма-хачкала
 01.15 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 01.50 Ток-шоу «Обществен-ный интерес»
 02.55 «Копуса»
 03.40 «Проект «Поколе-ни» «Любовь, проще-ние, терпение»

ПЕРВЫЙ

- 05.00 «Доброе утро». 09.00 Новости.
 09.25 «Доброе утро». 09.50 «Жить здорово!» (16+).
 10.55 «Модный приговор». (6+).
 12.00 Новости.
 12.15 «Время покажет». (16+).
 15.00 Новости.
 15.15 «Давай поженимся!» (16+).
 22.30 Новости Дагестана
 23.00 Время новостей. Ма-хачкала
 23.20 «Ауграфа»
 00.00 Д/ф «Кавказские ис-тории. Новолак 2011»
 00.30 Новости Дагестана
 01.00 Время новостей. Ма-хачкала
 01.15 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
 01.45 «Время покажет». 03.00 «Время покажет».
 03.05 «Время покажет».

РОССИЯ 1

- 09:00 «Мадания»
 14:30 «Вести-Дагестан»
 17:15 МВД
 17.20 У нас в гостях главный редактор «Литературной газеты»
 17.55 Даку Асадуллаев.
 18.15 Славься, Отече-ство

НТВ

- 04.55 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).
 06.30 «Утро. Самое луч-ше». (16+).
 08.00 «Сегодня». 08.25 Т/с «Морские дьяво-лы. Северные рубежи». (16+).
 10.00 «Сегодня». 13.00 «Чрезвычайное про-исшествие». 14.00 «Место встречи». 16.00 «Сегодня». 17.15 «Андрей Малахов. Прамой эфир». (16+).
 18.40 «60 минут». (12+).
 20.00 «Вести». 21.05 «Вести». 22.30 Т/с «Ключ от всех дверей». (12+).
 23.35 «Вечер с Владимиром Соловьевым». (12+).
 02.20 Т/с «В зоне риска». 03.00 «Время покажет». 04.00 Т/с «Личное дело».

ДОМАШНИЙ

- 06.30 «6 кадров». (16+).
 06.45 Д/ф «Реальная мис-тика». (16+).
 07.50 «По делам несовер-шеннолетних». (16+).
 08.55 «Давай разведемся!» (16+).
 10.00 «Тест на отцовство». 13.00 «Сегодня». 14.30 «Чрезвычайное про-исшествие». 15.00 «Сегодня». 16.45 «За гранью». (16+).
 17.50 «ДНК». (16+).
 19.00 «Сегодня». 20.00 Т/с «Горячая точка». (16+).
 23.15 «Сегодня». 23.35 «Поздников». (16+).
 01.40 «Агентство скрытых комер». (16+).
 02.20 Т/с «Юристы». (16+).
 04.00 Т/с «Юристы». (16+).

ТВ-ЦЕНТР

- 06.00 «Настроение». 08.10 «Доктор И...» (16+).
 08.40 X/ф «Именны». 10.45 Д/ф «Виктор Прокурин. Док. первым!» (12+).
 11.30 «События». 11.50 Т/с «Коломбо». (12+).
 13.40 «Мой герой». (12+).
 14.30 «События». 14.50 «Город новостей». 15.05 Т/с «Женская вер-сия». (12+).
 16.55 «Прошение». (16+).
 17.50 «События». 18.10 Т/с «Некрасивая под-ружка». (12+).
 20.00 Т/с «Некрасивая под-ружка». (12+).
 22.00 «События». 22.35 «Хватит слухов!» (16+).
 23.40 Д/ф «СССР. Хроника крушения». (12+).
 00.00 «События». 00.35 «Петровка, 38». (16+).
 00.55 Д/ф «90-е. Во всем виноват Чубайс!». (16+).
 01.35 Д/ф «Знак качества». 02.15 Д/ф «Элеонора Руз-вельт. Жена умираю-щего президента».

ЗВЕЗДА

- 05.10 Т/с «Белые волки». 07.00 «Сегодня утром». 09.00 Новости дня. (16+).
 09.20 «Специальный ре-портах». (16+).
 09.40 X/ф «Сверстницы». 11.20 «Открытый эфир». 13.00 Новости дня. (16+).
 13.25 Т/с «Белые волки». 14.00 Военные новости. 14.05 Т/с «Белые волки». 18.00 Новости дня. (16+).
 18.30 «Специальный ре-портах». (16+).
 18.50 Д/с «Наука и война». «Легопись Победы». 19.40 «Легенды армии с Александром Марша-лом». Владимир Иса-ков. (12+).
 20.25 «Улица из прошлого». 21.15 Новости дня. (16+).
 21.25 «Открытый эфир». 23.05 «Между тем». (12+).
 23.40 X/ф «Буду помнить». 01.35 X/ф «Семь старики и одна девушка». (12+).
 02.55 Д/ф «Две пустыни: огонь и лед».

арбе, 8-декабрь

РГВК

- 07.20 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 08.00 «Королева спорта»
 08.10 Мультфильм
 08.30 Новости Дагестана
 08.50 X/ф «Завороженный» 16+
 10.50 «Проект «Поколение» «Любовь, проще-ние, терпение»
 11.15 X/ф «Васек Трубачев и его товарищи»
 12.30 Новости Дагестана
 12.55 Ток-шоу «Обществен-ный интерес»
 14.10 «Служба Родине»
 14.50 Передача на лакском языке «Альчи ва агълу»
 15.30 «Колуса»
 16.30 Новости Дагестана
 16.55 X/ф «Долгая дорога в дюнах» 6 с.
 18.10 Проект «Память по-колений» «Абдулхаким Исмаилов»
 18.45 Передача на даргин-

- ском языке «Адамти ва замана»
 19.30 Время новостей Да-гестана
 20.00 Время новостей. Ма-хачкала
 20.20 «Здоровье» в прямом эфире
 21.15 «Годекан»
 22.00 «Городская среда»
 22.30 Время новостей Да-гестана
 23.00 Время новостей. Ма-хачкала
 23.20 «Ауграфа»
 00.00 Д/ф «Кавказские ис-тории. Новолак 2011»
 00.30 Новости Дагестана
 01.00 Время новостей. Ма-хачкала
 01.15 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
 01.45 «Время покажет». 03.00 «Время покажет».
 03.05 «Время пок

ЖУМЯ, 10-декабрь**РГВК**

- 07.00** Время новостей
07.20 Передача на аварском языке «Гладанги гамагли заманги»
08.00 «Королева спорта»
08.10 Обзор газеты «Хлаикъят»
08.20 Мультфильм
08.30 Время новостей
08.50 X/f «Викинги»
10.50 Д/ф «Дербентский ковровый базар»
11.15 X/f «Долгая дорога в доках» 7 с.
12.30 Время новостей
12.55 «Первая студия»
13.45 «Круглый стол»
14.30 Время новостей
14.50 Передача на аварском языке «Гладанги гамагли заманги»
15.30 «Молодежный микс»
15.50 «Психологическая озбука»

- 16.30** Время новостей
16.50 X/f «Свадьба союз»
18.25 «Арт-клуб»
18.45 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халькъ гетмес»
19.30 Время новостей
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «Подробности»
20.50 «Мир вашему дому»
21.20 Д/ф «Герои мирного времени. Муродис Алидигиров» 16+

- 21.55** «Время спорта»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей. Махачкала
23.20 «Глобальная сеть» 16+
00.00 Д/ф «Кавказские истории. Баллада о герое»
00.30 Время новостей
01.00 Время новостей. Махачкала
01.15 Передача «Заманлар гете, халькъ гетмес»

ПЕРВЫЙ

- 05.00** «Доброе утро».
09.00 Новости.
09.25 «Доброе утро».
09.50 «Жить здорово!» (16+).
10.55 «Модный приговор».
12.00 Новости.
12.15 «Время покажет».
12.55 «Горячий лед».
13.40 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Горячий лед».
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Время покажет».
18.00 Вечерние новости.
18.40 «Человек и закон».
19.45 «Поле чудес» (16+).
21.00 «Время».
21.30 Т/с «Голос» (12+).
23.20 «Вечерний Ургант».
00.15 Д/ф «Джим Моррисон - последние дни в Париже» (18+).
01.20 «Наедине со всеми».
02.55 «Модный приговор».
03.45 «Давай поженимся!» Unplugged» (16+).
04.25 «Мужское/Женское».

РОССИЯ 1

- 09:00** «Шалбуздаг»
14:30 Вести-Дагестан
17:15 МВД
17.20 «К 100-летию поэта Абачара Гусейнаева.

НТВ

- 04.55** Т/с «Мухтар. Новый след» (16+).
06.30 «Утро. Самое лучшее» (16+).
08.00 «Сегодня».
08.25 «Простые секреты» (16+).
09.00 «Мои университеты. Будущее за настоящим».
10.00 «Сегодня».
10.25 ЧП. Расследование» (16+).
11.00 Т/с «Морские дьяволы. Северные рубежи».
12.40 «60 минут» (12+).
14.00 «Вести».
14.30 Местное время.
14.55 Т/с «Купагины» (16+).
17.00 «Вести».
17.15 Андрей Малахов.
18.40 «60 минут» (12+).
20.00 «Вести».
20.45 Местное время.
21.00 «Юморина-2021».
23.00 «Веселая час» (16+).
00.45 X/f «Разлучница» (16+).
02.00 «Квартирный вопрос» (16+).
04.00 Т/с «Личное дело».

ДОМАШНИЙ

- 06.30** «6 кадров» (16+).
06.45 Д/ф «Реальная мистика» (16+).
07.50 «По делам несовершеннолетних» (16+).
08.55 «Давай разведемся!» (16+).
10.00 «Тест на отцовство» (16+).
12.15 Д/ф «Понять. Простить» (16+).
13.20 Д/ф «Порча» (16+).
13.50 Д/ф «Знахарка» (16+).
14.25 Д/ф «Верну любимого» (16+).
15.30 Д/ф «Порча» (16+).
16.40 Д/ф «Знахарка» (16+).
17.55 Д/ф «Понять. Простить» (16+).
20.05 X/f «Таежный детектив» (12+).
22.00 «В центре событий».
23.15 Кабаре «Черный кот» (16+).
19.00 Мелодрама «Садовница» (16+).
23.20 «Про здоровье» (16+).
23.35 Мелодрама «Письмо по ошибке» (Украина).
03.00 Д/ф «Реальная мистика» (16+).

ТВ-ЦЕНТР

- 06.00** «Настроение».
08.15 X/f «Березовая роща» (12+).
11.30 «События».
11.50 X/f «Березовая роща» (12+).
12.30 X/f «Доктор Иванов. Своя земля» (12+).
14.30 «События».
14.50 «Город новостей».
15.05 X/f «Доктор Иванов. Своя земля» (12+).
16.55 Д/ф «Закуписные войны. Цирк» (12+).
17.50 «События».
18.10 X/f «Высою над страхом» (12+).
20.05 X/f «Таежный детектив» (12+).
22.00 «В центре событий».
23.15 Кабаре «Черный кот» (16+).
21.15 Новости дня (16+).
21.25 Т/с «Белые волки» (16+).
23.10 «Десять фотографий» Григорий Гладков. (12+).
00.00 X/f «Возвращение высокого блондина»..
01.35 Д/ф «Военный врач Николай Бурденко. Война длиною в жизнь».
02.10 T/c «Белые волки».

ЗВЕЗДА

- 05.50** T/c «Белые волки» (16+).
08.10 X/f «Фартовый» (16+).
09.00 Новости дня (16+).
09.20 X/f «Фартовый» (16+).
10.50 T/c «Белые волки» (16+).
13.00 Новости дня (16+).
13.25 T/c «Белые волки».
14.00 Военные новости.
14.05 T/c «Белые волки».
18.00 Новости дня (16+).
18.40 T/c «Белые волки» (16+).
21.15 Новости дня (16+).
21.25 Т/с «Белые волки» (16+).
23.10 «Десять фотографий» Григорий Гладков. (12+).
00.00 X/f «Возвращение высокого блондина»..
01.35 Д/ф «Военный врач Николай Бурденко. Война длиною в жизнь».
02.10 T/c «Белые волки».

КИШ, 11-декабрь**РГВК**

- 07.00** Время новостей
07.20 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халькъ гетмес»
08.00 Мультфильм
08.30 Время новостей
08.50 X/f «Безымянная звезда» 6+
11.10 «Молодежный микс»
11.30 «Подробности»
12.00 «Мой малыш» в прямом эфире
12.30 Концерт
14.50 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халькъ гетмес»
15.30 Д/ф «Герои мирного времени. Муродис Алидигиров» 16+
16.00 «Мир нашему дому»
16.30 Время новостей
16.55 «Дежурная часть»
17.10 X/f «Снежная свадьба»
18.30 Золотая коллекция фильмов о родном

- крае. Д/ф «Город выходит в море»
18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
19.30 Время новостей Дагестана
19.55 «Дежурная часть» 16+
20.05 «Мастер спорта»
20.30 «Дивидельные горцы»
20.50 «Полный газ»
21.00 «Глера искусств»
21.25 «Дагестан туристический»
21.45 «Глянец»
22.30 Время новостей Дагестана
22.55 «Точка зрения»
23.00 X/f «Всё для вас»
00.30 Время новостей Дагестана
00.55 «Точка зрения»
01.00 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»
01.35 «Мой малыш»
02.00 Концерт

ПЕРВЫЙ

- 06.00** «Доброе утро». Суббота (6+).
09.00 «Умницы и умники».
09.45 «Слово пастыря».
10.15 Новости.
11.30 «Горячий лед»..
12.00 Новости.
12.15 «Горячий лед».
14.05 К юбилею Клары Новиковой. (16+).
16.20 «Кто хочет стать миллионером?» (12+).
17.55 «Ледниковый период».
21.00 «Время».
21.20 «Сегодня вечером».
22.45 Бокс. Бой за титул ЧМ. Дмитрий Бивол (Россия) - Умар Саламов (Россия), Магомед Курбанов (Россия) - Патрик Тейшейра (Бразилия). Прямая эфир.
23.45 «Вертикс. Песни».
00.50 «Наедине со всеми».
01.45 «Модный приговор».
02.35 «Давай поженимся!»
03.15 «Мужское/Женское».

РОССИЯ 1

- 09:00** «Алшан»
14:30 Вести-Дагестан
17:15 МВД
17.20 Духовная жизнь
17.45 Актуальное интервью
18.05 Фильм-концерт «Край, где отдыхают облака»

НТВ

- 05.35** Комедия «Вызов» (16+).
07.25 «Смотр».
08.00 «Сегодня».
08.20 «Готовим с Алексеем Зиминым».
08.45 «Поедем, поедим!»
09.25 «Едим дома».
10.00 «Сегодня».
10.20 «Главная дорога» (16+).
11.00 «Живая еда с Сергеем Малоземовым».
12.00 «Квартирный вопрос».
13.05 «Однажды...» (16+).
14.00 «По следу монстра».
15.00 «Своя игра».
16.00 «Сегодня».
16.20 «Следствие вели».
19.00 «Центральное телевидение».
20.20 «Ты не поверишь!»
21.20 «Секрет на миллион».
23.20 «Международная пилотра» (16+).
00.10 «Квартирант НТВ у Маргульса».
01.20 «Дачный ответ».
02.15 «Тихоокеанский затворник» (12+).

ДОМАШНИЙ

- 06.30** Мелодрама «Моя любимая мишень» (16+).
09.55 Мелодрама «Идеальный брак», 1-8 с (16+).
18.45 «Скажи, подруга» (16+).
19.00 Т/с «Любовь Мерьем», 91-94 с. (Турция). (16+).
23.00 «Скажи, подруга» (16+).
23.15 Мелодрама «Слепой поворот» (16+).
03.05 Мелодрама «Идеальный брак», 1-4 с (16+).

ТВ-ЦЕНТР

- 05.55** X/f «Крепкий орешек» (12+).
07.30 «Православная энциклопедия» (6+).
08.00 X/f «Парижанка».
10.00 «Самый вкусный день» (6+).
10.30 X/f «Кубанские казаки» (12+).
11.30 «События».
11.50 X/f «Кубанские казаки» (12+).
13.05 Т/с «Некрасивая подружка» (12+).
14.30 «События».
14.50 X/f «Некрасивая подружка» (12+).
15.20 Т/с «Некрасивая подружка» (12+).
17.15 X/f «Чувство правды» (12+).
21.00 «Постскрипту».
22.15 «Право знать» (16+).
23.45 «События».
00.00 Д/ф «Женщины Стэлина» (16+).
00.45 Д/ф «90-е. Вашингтонский обжом» (16+).
01.30 «Спешропортаж».
01.55 «Хватит слухов!»

ЗВЕЗДА

- 06.10** X/f «Вам и не сниться» (12+).
08.00 Новости дня (16+).
08.15 X/f «Новые приключения неуловимых».
09.45 «Круиз-Контроль».
10.15 «Легенды цирка».
10.45 «Улица из прошлого».
11.40 Д/с «Загадки века».
12.30 «Не факт!» (12+).
13.00 Новости дня (16+).
13.15 «СССР. Знак качества» (12+).
14.05 Т/с «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона» (12+).
17.20 Т/с «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона» (12+).
18.15 «Задело!» (16+).
18.30 Т/с «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона» (12+).
21.05 «Легендарные матчи» (12+).
00.10 Т/с «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона» (12+).
0

ЛезГи газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин информациядин ва печатдин министерство
367018, Махачкала,
Насрутдинов пр., 1 "а"

КЫЛИН РЕДАКТОР
М. И. ИБРАГИМОВ
(+78722) 66-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

КЫЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ
К. Н. ФЕРЗАЛИЕВ

66-13-55

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Ш. Ш. ШИХМУРАДОВ

66-02-81

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н. М. ИБРАГИМОВ
66-00-59

ЭКОНОМИКАДИН
Ж. М. САЙДОВА
66-00-63

КУЛЬТУРАДИН
Д. Б. БЕЙЛАЕВ
66-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М. А. ЖАЛИЛОВ
66-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
Р. С. РАМАЛДАНОВА
66-00-57

БУХГАЛТЕРИЯ
66-00-62

КАССА

66-00-56

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР
Н. ИБРАГИМОВ

Газет йиса 52 сефедра акътазва
Газет алакъадин, информационный технологийрин ва массовый коммуникацийрин хиле гүзчилав ауунин рекъял Федеральны күлгүлтүнин Дагъустан Республикада авай Управлениди 2019-йисан 22-апрелдиз регистрация ауана.

Регистрациядин нумра ПИ № ТУ 05-00420
Макъалаяр редакцияди түкъпур хъйизва.
Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элкъенва вахкувач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирарад сад тахбун мумкин я.
Газетда чап ауун патал текслинав материялар гъянвай делилрин дүзвилин вар берчеклини патахтай жавабдарвал авторрин чинн хиве гъятзана.

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:
367018, Махачкъала, Насрутдинован проспект, 1 "а". Печатдин къвал

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - ПП200

Зур йисан - ПП171

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз вахканы - 17.30

Газет "Издательство" "Лотос"
ОО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала,
Пушкинан къче, б.

Тираж 6065

(Г) - И лишандик квай материалар
гъякъидих чапзавайбур я.

12+ - Икъван яшар хъянвайбуру кълрай

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г. Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314/КПП - 057101001
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

Риклер амукъда

1-декабрдиз Дагъустандин государстводин ва сиясатдин машъур деятель Шагъидин Рамазанович РАМАЗАНОВ дидедиз хъайдалай инихъ 80 йис тамам хъанва.

Шагъидин Рамазанова яръгалысыара Дагъустандин халкъдиз къуллугъна. Рутул райондин Лакунын хуъяр тир ада 1985-1990-йисара КПСС-дин Рутул райондин сад лагъай секретардин везифаляр тамамарна. Жуъреба-жыре агадай халкъдин депутат, ДАССР-дин Верховный Советдин Президиумдин член, милләттин арада алакъайрин месэләйрай Дагъустандин Верховный Советдин Гъамишалгүл Комиссиядин председатель, лезги халкъдин патай РД-дин Госсоветдин член хъана. 1994-2004-йисара ада РД-дин Госсоветдин кадрийрин сиясатдин управленидиз рөгъбервал гана.

Гына зегъмет чугунатлани, Ш. Рамазанова вичикай анжак хуш майилар туна. Ватандин вилик лайихувилерай ам "Дуствал" ва "Дагъустан Республикадин вилик лайихувилерай" ордениз лайихлу хъана.

Ш. Рамазанов 2020-йисан 2-октябрдиз чи арадай акътана.

Ци адан руша - Дильшад Рамазановади Москвада агалъ-уралди тарихдин илимрин докторилин диссертация хвена. Вичин илимдин къвалах алимди бубадин 80, ДАССР-дин 100 йис тамам хъунин юбилейриза бахшнава.

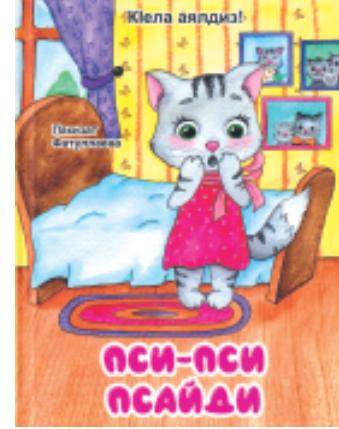
Шагъидин Рамазанован экъу къамат чи риклер абеди я.

(Агадай мақъала чна гүзгүзүнләй нумраирикай сада чапда).

РЕДАКЦИЯ

Цийи ктаб! Бицеклиз савкъат

И мукъвара "Мавел" чапханада чи бицекар патал лап хъсан савкъат жедай цийи ктаб акътава. И гъвечи ктабдин тівар "Пси-пси псайди", автор Пакизат ФАТУЛЛАЕВА, гүрчег шикирләди ктаб чагурайди москави художник Марина САМАРЧЕНКО я.

3-6 йиса авай аялдиз дидедивай, бубадивай, бадедивай, метләл ацуқъарна, клемиз, адахъ галаз жуван дидед чалалди клемайдакай ихтилатар ийиз, ана авай шикилтра туб экъуриз жедай ктабар чахъ икъван йисара саки хъанча лагъайта, чун ягъалиши жедач. Чи са шумуднесил урус чалалди хъенвай, гүрчег шикирләди чагуранавай, ялгин яшдиз кутугай маҳар, шиирап, гъикаяр клемиз

чехи хъанва. Абурни чи гъилера хара-хара хъана. Нивай жузуртлани, К. Чуковскийдин, С. Маршакан, С. Михалкован, А. Бартодин са эсер къванни хурайлай течизмай инсан, белки, чал гъалтдач! Бес чи дидед чалал вуч рикл алама? Гъвечи чавуз рикл алаз клемай гъи ктабдин тівар къаз жеда чавай?

Эхиримжи йисара чун, лезги, чал гъилля физва лугъуз, гъарай-эвердик ква. Дүнъядин пешекар алимри гъисабзавайвал, аялрин бахчаяр милли чалар худай мүкар я. Гъалху гафар я: лап гъвечи яшда аваз, инсандин бейнида гъатай гаф умумър амай къван адан рикл аламукъда. Кланзайдаи ялдин гъиле рикл ацуқъай, адавай иливариз жедай чалал кхъенвай ктабар вугун я.

И жигъетдай къе чи вилик ктаб инал лагъанвай хътин вири метләбиз жаваб гузвайди хъанва. Чаз хабар хъайвал, П. Фатуллаевдин гъиллик мад са проект - 7-11 йисара авай аялар патал гүрчег шикирләди чагуранавай, лезги халкъдин махарин ктаб ква. Художник къвалахацив эгечнава.

"Пси-пси псайди" ктаб "Лезги газетдин" редакциядай, "Мавел" чапханадай маса гузва. Генани суракъда авайбурувай телефондин и нумрадиз зенг ийиз жеда: 8-963-792-23-70. Ктабдин къимет 300 манат я.

Альберт Алиметова Ярагъ Мегъамедан тіварунихъ галай фондунин регъбер

Гъажибула Шихмурадович РУСТАМОВ

рагъметдиз финихъ галаз алакъалу яз рагъметлудан хизандиз, вири мукъва-къилийриз, яргъвийриз, дериндай хажалат чугуналди, башсағълугъвал гузва.

Мегъарамдхурун М. Гъажиеван тіварунихъ галай 1-нумрадин юкъван мектебдин колективди вири умумър, чирвилер ва алакъунар акъталзавай несилдиз башш авур Дагъустандин лайихлу муаллим

Хидир Шайдабегович ХИДИРОВ

кечимиш хъунихъ галаз алакъалу яз рагъметлудан рухвайриз - Мурадханаз ва Адметаз, руш Галинадиз ва амай вири мукъва-къилийриз, дериндай хажалат чугуналди, башсағълугъвал гузва.

2022-йис патал

ЛезГи газет

кхъихъ!

ИНДЕКСАР:

йисанди - ПП200
6 вацранди - ПП171

почтайрин отделенийрай

газетдин къимет:

йиса - 873 манатни 73 кепек
6 вацра - 479 манатни 04 кепек

“Дагпечатдин” киоскрай:

йиса - 456 манат
6 вацра - 228 манат

Киоскрай вахчун патал газет квевай “Дагпечатдин” киоскра ва Каспийскда, Кирпичное шоссе күчедин 13-нумрадин дараматдин 2-мертебада, кхъиз жеда.

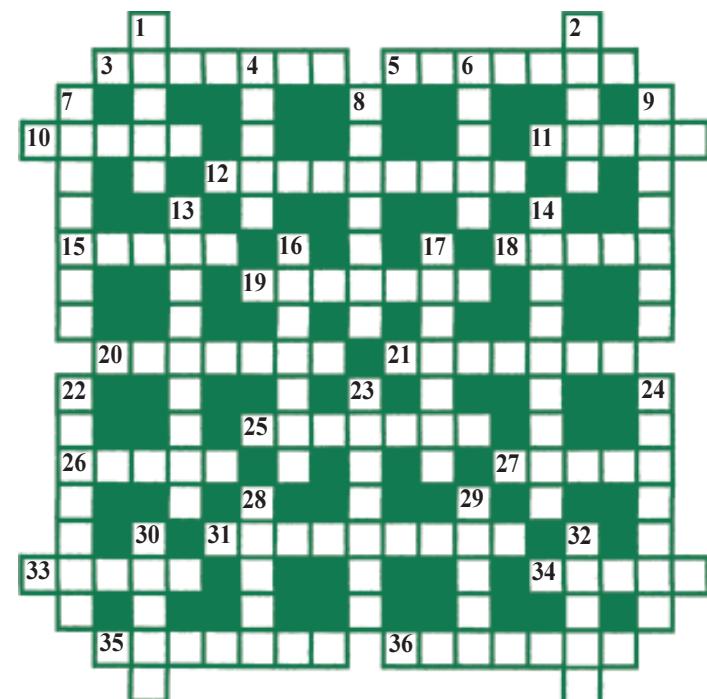
Чи бухгалтериядай:

“Лезги газетдин” редакциядай чи хутаҳдайбур:
йиса - 325 манат
6 вацра - 162 манатни 50 кепек

Чи газет кхъинин патахъай салар пайда хъайитла, экъунин сятдин 9-далай нянин сятдин 6-далди и нумрадиз зенг ийиз жеда: 8-928-584-16-72

Кроссворд

Түкъпурыйди - Абдула АБДУЛАЕВ

ДҮЗ ҖАРАРА: 3. Къуру чил. 5. Къайдасувал. 10. Зигъин, къатлун. 11. Мехъерин савкъат (келегъя). 12. Ракынин цүк. 15. Жува жув хъсандиз кыле тухун, эдеб. 18. ... Муталибов (шайр). 19. Кларасдикай цивин гъазурзавайди. 20. Азар, начагъвал. 21. Запаб. 25. Викиник кутадай хъузынган. 26. Устардин алат. 27. Мегъарамдхурун райондин са хуър. 31. Лапагдин тумуникай, мефтәдикай, лекъик гъазурнавай хуърек. 33. Шуткы кутундай зул. 34. Стлал Сулейманов райондин хуър. 35. Къарма-къариши. 36. Къуль ийидай мақъам.

ТИК ҖАРАРА: 1. Яцахъан, яцуди. 2. Күмекдиз атун. 4. Тестикъарунин лишан, басма. 6. Вағыши гъайван. 7. Пачагъдин тахъзайди, дишеғълидин тівар. 8. Сурун къене мейит кучукдай чка. 9. Пуарин кланик кутадай лит. 13. Къульпун жуъре. 14. Дагъустандин халкъдин писатель лезги (тівар). 16. Гъукматдин Думадин виликан депутат, лезги. 17. Эрекъ, чехир хъунал рикл алайди. 22. Ифин акъалтун, цихъ къаниях хъун. 23. Россияндин къадим шеъгер. 24. И. Крылован басняда дурна, щука ва... 28. Вахт, замана. 29. Гүрчег къуш. 30. Парчадин жуъре. 32. Цурун пәтәнүс.

“ЛГ”-дин 47-нумрадиз акътатай кроссворддин жавабар:

1. Комиссар. 2. Наргимиш. 3. Браганса. 4. Нехирбан. 5. "Семендер". 6. Ресорар. 7. Гафарган. 8. Мешебеги. 9. Иранбуба. 10. Надъатаб. 11. Къуллугъчи. 12. Гыллебаз. 13. Бустанчи. 14. Каспийск. 15. Гыккайчи. 16. Адрасман. 17. Намерди. 18. Альманса. 19. Рославль. 20. Амударья.

"Мавел" чапханада 2022-йисуз алым Къ.Х.АКИМОВАН цийи ктаб - "Лезги литературадин энциклопедия" акътада. Ам 400 чиникай ибарат жеда. Ктабдик кутун патал цийи малumatтар (са чар текст ва шикил) къабулзава. Энциклопедия подпiskани ийиз жеда: са ктабдин къимет - 500 манат. Маса гуда - 1000 манатдай.

ЧИ АДРЕС: 367010, Махачкъала, О. Кошевоян къче, 42 а, "Мавел". Тел.: 8-928-873-4002. М. Мамъудов.